

Araştırma Makalesi

Danıştay'ın Andımız Kararının Ana Haber Bültenlerinde Sunumunun Ulusal Kimlik Bağlamında Değerlendirilmesi

Ülhak Çimen (Dr. Öğr. Üyesi)
Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi
ulhacimen@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7307-4874

Başvuru Tarihi: 23.07.2019
Yayına Kabul Tarihi: 07.10.2019
Yayınlanma Tarihi: 24.01.2020
DOI: <http://10.17680/erciyesiletisim.595622>

Öz

Kimlik, doğası gereği anlaşılabilir, soyut, değişkenlik gösterebilen ve anlatılması güç bir kavramdır. Benin sana karşı konumunu ifade eden bu kavram çoğunlukla belirsiz, ayrıştırıcı ve muğlak olarak değerlendirilmektedir. Ancak ulusal kimlik söz konusu olduğunda kimliğin belirsiz, ayrıştırıcı ve muğlak tarafı yok olmakta bizin(Türk milletinin) size(yabancıya) karşı duruşu ortaya çıkmaktadır. Bireysel kimliklerin çok sayıllığı ve ayrıştırıcılığı ulusal kimlik söz konusu olduğunda ortadan kaybolmakta öz/ana/asıl/üst kimlik olan ulusal kimlik kavramı ön plana çıkmaktadır.

18 Ekim 2018 tarihinde Danıştay 8. Dairesi ilköğretim okullarında okutulan Öğrenci Andını kaldıran yönetmeliği iptal ettiğini açıklamıştı. Ulusal kimliğin insanlara anlatılmasında bütün yapılara önemli görevler düşmektedir. Kitle iletişim araçlarının- özellikle televizyonun- ulusal kimliğin insanlara anlatılmasında oldukça etkili olduğu kabul edilmektedir. Bu anlamda çalışma ulusal kimlik kavramının ve alt bileşenlerine ait kavramların (milliyetçilik/etnisite/ulus gibi) kitle iletişim araçlarından doğru şekilde sunulduğunda toplumları ayrıştırmaktan ziyade birleştirecekleri varsayımına dayanmaktadır.

Çalışma, kimliğe dair değerlendirmelerde öteki konumuna geçebilen, otoriteyle/iktidarla ilişkileri farklılık gösteren, dünya görüşleri birbirleriyle aynılık göstermeyen 3 farklı televizyon kanalının(ATV, TRT-1 ve FOX TV) Danıştay'ın Öğrenci Andı kararının haber bültenlerinde sunumlarını inceleyerek ortaya çıkmıştır. Çalışmada ana haber bültenleri değerlendirilirken içerik çözümlemesi tekniği kullanılmıştır. Yine çalışmada literatür taraması yapılarak kavramsal bileşenler tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kimlik, Andımız ve Danıştay Kararı, Ana Haber Bültenleri ve Ulusal Kimlik.

Research Article

Analysis of the Prime Time News' Presentation Of the State Council's Decision on Our National Oath within the Context of National Identity

Ülhak Çimen (Asst. Prof. Dr.)
Atatürk University Faculty of Communication
ulhacimen@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7307-4874

Date Received: 23.07.2019
Date Accepted: 07.10.2019
Date Published: 24.01.2020
DOI: <http://10.17680/erciyesiletisim.595622>

Abstract

Identity, by its very nature, is a complicated, abstract, fluid and variable concept. This concept that defines "me" in relation to you is conceived mostly as ambivalent, alienating and confusing. However, when it comes to the national identity, the ambivalent, alienating and confusing features of the identity are obscured and our (Turkish nation's) standing in relation to you (the foreigners) is emphasized. The fluctuating and othering features of individual identities are ignored within the context of national identity and the concept of self/main/prime/upper identity is foregrounded. All structures have important duties in explaining national identity to people.

On the 18th of October 2018, the 8th Chamber of State Council announced that it cancelled the regulation that abolished the recitation of Student Oath in primary schools. All structures have important duties in explaining national identity to people. It is widely held that mass media - especially television- plays a huge role in raising people's awareness for national identity. In this sense, the present study argues that when presented in the correct way through mass media, the concepts such as national identity and its sub-components (nationalism/ ethnicity/ nation etc.) will serve the purpose of unifying societies instead of dividing them.

This study has emerged through analysing how State Council's decision on Student Oath is presented by 3 different television channels (ATV, TRT-1, AND FOX TV) that empathize with the other in their view about identity, that have different relations to the authority/ power and that differ from each other with regard to their worldviews. Content analysis technique was used to evaluate the main news bulletins. Again, in the text, conceptual components are defined by making literature review.

Keywords: Identity, Our National Oath and State Council's Decision, Main News Bulletins and National Identity.

Giriş

Kelime anlamı olarak kimlik, Latince “*identities*” kökünden türemiş olan İngilizce “*identity*” kelimesinin dilimizdeki karşılığıdır. Aynı olan, özdeş olan, bana yakın olan, beni tanımlayan ve ötekinden farklı kılan anlamlarını kapsayan bu kavram insanın kendini, kendi gözünde ve diğerlerinin aynasında nasıl gördüğünü ifade etmekte; kendini, sosyal bir çevrede “tanımlamayı” ve “konumlamayı” içermektedir(Bilgin, 19995, s.33-63). Kimliğe ilişkin bir konumlandırma yapılırken bu belirlenimin sosyal çevreden bağımsız yapılması mümkün değildir. Dolayısıyla kimlik birbiriyle yakinen ilişkili kişisel ve sosyal iki boyuttan oluşmaktadır. Toplumsal belirlenimin oluşturduğu kimlik kişisel süzgeçten geçirilerek kabul edilmekte ve süregelen yaşam içerisinde değerlendirmelere bağlı olarak değişebilmektedir. Bu değişebilirlik çeşitli ötekilikler oluşturmakta ancak ötekilikler ulusal kimliği olumsuz etkilememektedir.

Kimlik kavramı hem siyasal hem de toplumsal açıdan irdelendiğinde, kavramın modern dönemin başlıca sorunlarından birisi olduğu görülmektedir(Giddens, 2016, s.17). Modern öncesi dönemde insan topluluklarının diğer toplumlarla iletişimlerinin/ilişkilerinin az olması nedeniyle kimliğe dair ayrıştırıcı durumlar çok fazla hissedilmezken kitle iletişim araçlarının ortaya çıkması ve teknolojik gelişmeler neticesinde diğer toplumlarla daha fazla ilişki/iletişim kurulmasıyla birlikte kimliğe ilişkin farklılıktan kaynaklı ayırt edicilikler daha fazla hissedilir olmuştur. Özellikle toplumları birbiriyle yakın ilişkilere sokan teknolojiler kimliğe dair tanımlamayı ve kimliğin özgünlüğü daha zor hale getirmiştir. Teknolojik gelişmeler neticesinde yabancı kimliğiyle karşılaşan kimlik farklılıkları gördüğü zaman kendini daha sorgular hale gelmektedir. Dahası internet teknolojisi ile birlikte kimlikler daha belirsiz hale gelmiş kimliğe dair tanımlamalar daha da zorlaşmıştır(Gündüz, 2017, s.89-92). Sosyal medya kullanan kişiler gerçek kimlikleri yerine sanal kimlikler üreterek kurgusallaştırılmış birey halini alabilmektedir. Bu kurgusal kimliği daha muğlak, kaygan ve değişken hale getirmiştir. Kimliğin değişkenliğinin gerçek nedeni, içeriğinin algılanma tarzının zamana, şartlara ve teknolojilere bağlı olarak farklılık göstermesidir. Bunun asıl sebebi kimliğin insanlar üzerindeki etkisinden ziyade, insanların kimlik üzerindeki etkisidir. Daha doğru bir ifadeyle insanların kimliğe yükledikleri anlamlar ve kimliğin teknolojik platformlardaki farklı kullanımları kavramın doğasını değiştirmektedir.

Her ulus kendi kültürel kodlarına uygun, nevi şahsına münhasır bir kimliğe sahiptir. Türkiye özellikle modernleşmeye geç kalmış bir ülke olarak modern ulusal kimlik algısını bir yandan batıya daha yakın (denilebilirse daha uygar) diğer yandan da kendine özgü bazı değerlerin muhafaza edilmeye çalışıldığı bir oluşumu amaçlamıştır(Aydos, 2009, s.1). Ülkemiz açısından ulusal kimliğin gecikmiş modernlikle ilişkisi doğu-batı imgesel endeksli sınır çizme pratikleri ile yakından alakalıdır(Arslan, 2007, s.212). Türk ulusal kimlik anlayışının batıya daha yakın oluşturulmaya çalışılması modernleşme endeksli, onlara daha hoş görünme amaçlı bir maksadı içermektedir. 1920’li yılların ortasında bunu dile getirmeye çalışan Arnold Toynbee bu durumu “*garip bir millet*” algısıyla açıklamış ve bu algının gurura değil aşağılanmaya dair bir ifade tarzı olduğunu söylemiştir(Akt:Morley ve Robins, 2011, s.12).Türkiye’nin modernleşmesi konusuna belirgin bir eleştiri de Amin Maalouf’tan gelmiştir. Maalouf, Ölümçül Kimlikler kitabında;

“ ...Türkler için modernleşme, sürekli olarak kendilerinden bir parçanın terk edilmesi anlamına geldi. Zaman zaman coşkuyla karşılandığında bile, hiçbir zaman belli burukluk olmadan, bir aşağılanma ve inkar duygusu olmadan yaşanmadı. Sindirilmemenin tehlikelerini acıyla sorgulamadan. Derin bir kimlik bunalımına düşmeden...” (20015, s.61-62).

Yine Jean Baudrillard, evrensel değerleri ihlal eden ve yabancıları görmezden gelen bir Avrupa anlayışında Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girme çabasını mantıklı görmemiş, evrenselin iyiliği noktasında kısa süre içerisinde ciddi atılımların Türkiye'den atılacağına inanmış ve İstanbul'un bu anlamda köprübaşı olacağını iddia etmiştir(Baudrillard, 1990, s.80). Bunun aksi söyleminde Türkiye'nin dini yaşantısına, devlet yapısına, milliyetçiliğinin kültürel dayanağına ve modernleşmeyi farklı ele almasına övgüler de yapılmış ve bu benzersizliğin hayranlık uyandırdığı dile getirilmiştir(Gellner, 2012, s.526-556). Bu yaklaşımların arka planında insanların konuya ideolojik yaklaşımlarının yansımalarını görebilmemiz mümkündür. Ancak dikkat edilmesi gereken nokta şudur ki bizim toplumumuz için ulusal kimlik değerlendirilmesi yapıldığında akıllara hep Türk kökenli kavramlar gelmiştir.

Kimliğin ve ulusal kimliğin sosyal hayat ve dünya toplumlarıyla ilişkisi geneli itibariyle Amerikalı sosyolog George Herbert Mead'ın *ben, beni/bana, biz, bizi/bize* kavramları ile açıklanmaktadır(Akt: Bauman, 2013, s.36-37). Kimliğin *beni/bana* kısmı dışsal olanı yani kimliğin dışarıdan, diğerleri (ötekiler) tarafından nasıl algılandığına ilişkindir; *ben* kısmı ise kimliğin kendimiz tarafından yapılan tarifine ilişkindir. Diğer yandan *bizi* oluşturan toplumsal kimlik, ulusal kimliğe dairdir. *Bizi/bize* kısmı yabancılar tarafından nasıl algılandığımızı ifade etmek için kullanılmaktadır. Ulusal kimliğin *biz* kısmı ulus olarak kendimizi ifade ettiğimiz bağdaştırıcı/bütünleştirici kimliktir. Bağdaştırıcı ve bütünleştirici olan ulusal kimliğe doğru yaklaşımlar ve aktarımlar insanları bir araya getirerek bilinçlendirmektedir. Bunun haricinde kavramlara-örneğin Türk kavramına-ırksal anlamlar yüklemek insanları ayırtmaktadır.

Farklı disiplinlerin kendi değerlendirme tarzları ve katkıları sonucunda ortaya çıkan kimlik ve ulusal kimlik hem tanımlamaya, hem de yerini/konumunu bilmeye dair bir değerlendirilmedir. Ulusal kimlik kavramı, bir yandan sosyal bir çevrede insanın kendi penceresinden diğerlerini algılayış ve değerlendirme tarzını içerirken, diğer yandan ise yabancıların *bizi* konumlandırmalarını ve tanımlamalarını da içermektedir. Dolayısıyla ulusal kimliğin salt bir yönüyle ele alınması kavramın tanımını eksik ve yetersiz bırakacaktır. Ulusal kimlik, gerek bireysel gerekse sosyal düzeyde gerçekleşen siyasal, etnik, ortak yaşam alanlarının kullanımı, kültür, dil vb. etkenler çerçevesinde yapılan bir aidiyet duygusuna yönelik "*içselleştirme*" sistematığının ürünü olduğu gibi; aynı zamanda coğrafi ve kültürel sınırların, yaşam alanına dair belirli simgeler ve sembollerin, belli davranış kalıplarının etkili olduğu sınır koyucu yapılanmalar çerçevesinde oluşan "*hariçlemenin*" de ürünüdür(Yurdigül, 2007, s.1). İçselleştirilen bu aidiyet duygusunun oluşturulmasında ulusal kimlik, adem-i merkezîyetçi bir konuma geçerek kimliğe dair en bütünleştirici rolü üstlenmektedir. Dolayısıyla ulusal kimlik hem kendimizi nasıl tarif ettiğimize ilişkin bir anlamı kapsarken eş zamanlı olarak başkaları tarafından nasıl tarif edildiğimizi de kapsayan bir anlama sahiptir. Bu anlamın bizden olmayanlara doğru aktarılabilmesi için öncelikle anlamın bizim tarafımızdan doğru bilinmesi ve bu doğru bilinenin toplumla paylaşılması gerekmektedir. Bu paylaşımında bütün kurumların eğitilmesi ve üst seviyede farkındalığın yaratılması son derece önemlidir. Çünkü bizden olmayanlara karşı ortak bir bilinç önce yaşanan toplum-daha doğru ifade ile ülke-içerisinde gerçekleşmektedir. Ülke içerisinde gerçekleştirilemeyen ortak bir bilinç vatandaşların tamamına zarar verebilmekte; ulusal kimliği değersiz kılabilir.

Hem kendimizi nasıl tarif ettiğimize hem de başkaları tarafından nasıl tarif edildiğimize ilişkin en tanımlayıcı araçlar kitle iletişim araçlarıdır. Özellikle televizyon hem kimliğe hem de ulusal kimliğe doğrudan etki edebilmektedir. Farklı televizyon kanallarının kimliğe

ait hissiyatlarının ve kimliği değerlendirme tarzlarının birbirinden farklılık gösterdiği bilinmektedir. Televizyon haberleri, bağlı oldukları televizyonun yayın ilkeleri ve normal kurumsal/kuramsal perspektiflerinde kimlikleri farklı algılama, değerlendirme, yorumlama ve gerçeklikleri yeniden sunmaları noktasında farklılıklar göstermektedir. Ancak görülen durum şunu da yansıtmaktadır ki; ulusal kimliğin ideolojik amaçlara hizmet ettirilmesi, siyasi ilişkilerde rant olarak kullanılması veya en iyi ihtimalle ulusal kimliğe dair bilgi eksiklikleri insanlara yanlış haber ve bilgi aktarımına yol açmakta; televizyonun eğitim işlevi eksik kalmaktadır. Böylesi bir durum ulusal kimliğin doğasını bozmakta ve manevi varlığını zedelemektedir. Kavramlara yüklenen eksik anlamlar veya manipülasyonlar insanları ayrıştırarak toplumsal birliği zedelemektedir.

Bu çalışma kimliğe dair değerlendirmelerde öteki konumuna geçebilen, otoriteyle/ iktidarla ilişkileri farklılık gösteren, dünya görüşleri birbirleriyle aynılık göstermeyen 3 farklı televizyon kanalının Danıştay'ın Öğrenci Andı kararının ana haber bültenlerinde sunumlarını inceleyerek ortaya çıkmıştır. Değerlendirme, farklı televizyon kanallarının haber bültenlerindeki sunum perspektiflerini sorgulayıcı değil; ulusal kimlik bağlamında birleştirici olma gayretindedir. Konunun daha iyi anlaşılması maksadıyla televizyon kanallarının sadece ana haber bültenleri değil yardımcı bültenleri de (saat başı haberler, tartışma programları, sabah oturumları vb.) 1 hafta süreyle incelenmiştir.

1. Yöntem

1.1. Çalışmanın Önemi ve Amacı

Geneli itibariyle farklı ülkeler düzeyinde bizlere sorulan “kimsiniz/kimlerdensiniz” sorularına verilen cevap ulusal kimliğimizi göstermektedir (Güvenç, 2008, s.3-4). Kimsiniz/kimlerdensiniz sorularına verilen cevap bütünsel anlamda bir aidiyeti de beraberinde getirmektedir. Yaşadığımız ülke sınırları içerisindeki aidiyetimiz kendimize özgü bir kimlik anlayışımız olan ve ulusal kimliğe somut bir görünüm kazandıran Türklüğümüzdür. Türk kökenli öz/ana/asıl/üst/temel kimlik olan ulusal kimlik bireysel kimliğe yön veren diğer bütün kimliklerden daha kutsal tutulmalı, bireyler ve yaşadığı devlet arasında doğrudan bir ilişki kurmalıdır (Aydos, 2009, s.26). Ortak aidiyet ve özdeş bilinç tarzı (Assman, 2001, s.134) oluşturan ulusal kimliğin yaşanılan ülke vatandaşlarını bütünleştirmesine sağlayacağı katkı bağlamında çalışmamız önemli görülmektedir.

Çalışma ulusal kimlik ve alt bileşenlerine ait kavramların (milliyetçilik, etnisite, ulus gibi) doğru şekilde analiz edildiğinde aslında ayrıştırıcı değil bütünleştirici olduklarını göstermesi açısından da önemlidir. Bu çalışma aynı sınırlar içerisinde yaşayan insanların zaman zaman kimlik bağlamında öteki konumuna geçseler bile ulusal kimlik bağlamında bir araya gelmelerinin gerekliliğini ortaya koyan bir bakış açısından yola çıkmıştır. Örneğin etnisite kavramına dair ötekileştirici yaklaşımların aksine çalışma bütünleştirici perspektifle konuyu ele almayı daha önemli/gerçek görmektedir. Somutlaştıracak olursak etnisite;

1. Bir nüfus birimi için ortak olan sembolik, düşünsel ve normatif öğeler,
 2. Kuşaklar boyunca onları bir arada tutan adetler ve töreler,
 3. Ortak olarak sahiplenilen, onları diğer halklardan ayıran duygular ve tavırlar
- (Smith, 2002, s.134) olarak ele alındığında ulusal kimliğin bütünleştirici tarafı daha iyi anlaşılacaktır.

Çalışmamız ulusal kimliğimizi Türk kökenli kavramlarla merkeze alarak Türk kavramına ırkçı bakış açılarını ortadan kaldırmayı saiklelemektedir. Bu bağlamda Türklüğe ırkçı

temelli yaklaşımların bilinçli ayrımcılık politikalarından beslendiği düşünülmüş; en iyi niyetle siyasetçilerin ve haber yapımcılarının bilgi eksikliğinin olduğu kabul edilmiştir.

1.2. Çalışmanın Kapsamı ve Sınırlıkları

Çalışma 3 farklı televizyon kanalının ana haber bültenlerini kapsamaktadır. Bu televizyon kanalları seçilirken kimliğe dair değerlendirmelerde farklı bakış açısı tarzları bulunan/oluşan kanalların seçilmesine dikkat edilmiştir. Çalışmaya ilişkin ana haber bültenlerinin seçilmesinin sebebi; bu haberlerde hem daha kapsamlı haber içeriğinin sunulması, hem de sayı olarak bu haberlerin en fazla sayıda insana ulaşma imkanının olmasıdır. Ulusal kimliğe ilişkin haberler(özellikle etkilerinden dolayı) bazen aylarca sürebilmektedir. Çalışma, haber bültenlerinin 7 günlük haber içeriklerinin izlenmesiyle sınırlandırılmıştır.

1.3. Çalışmanın Tekniği

Çalışmaya ilişkin ana haber bültenleri değerlendirilirken içerik çözümleme tekniği kullanılmıştır. İçerik çözümlemesi ile ilgili onlarca tanım yapılmasına karşın, çalışmamızın referansı özellikle kitle iletişim araçları çözümlemesinde kullanılan aşağıdaki tanımdır;

“ İçerik çözümlemesi, yazılı ya da görsel materyalin sistematik analizidir” (Aziz, 2015, s.133).

Çalışma hem sözlere hem de görüntülere ilişkin sunumların analizini içermektedir. Yani hem sözel öğeler hem de görüntüsel öğeler birlikte incelenmiştir. Televizyonun kendi doğasındaki görsel/işitsel gerçeklik değerlendirmemizde referans noktası oluşturmuştur. Çalışma tekniğimizde çözümleme birimimiz Öğrenci Andı, dilsel birimimiz antta geçen *Türk* kelimesi ve dilsel olmayan birim ise süreye ilişkin *haber parçalarıdır*. İçerik analizi kavram tanımlamasında Türklük; herhangi bir ırkın, sınıfın ve yapının iradesinde bulunmayan duygu, his, aidiyet, ahlak, fikir, tarih, kültür, vatan, millet, ulus ve dil birlikteliğinde insanları bir arada tutan kutsal bir üst değer olarak tanımlanmıştır.

Çalışman tekniğimizde çözümleme kategorimiz haber kategorisi olarak belirlenmiştir. Konu sınıflandırılmasında kapsamlı haber içeriği ve seyirci çokluğu nedeniyle ana haber bültenleri tercih edilmiştir. Yine haber içeriği incelenirken haber konusuna yönelik kategorizasyon anlayışıyla hareket edilmiştir. Kategorizasyon süreci oluşturulurken ötekiler kimliksel farklılıklar barındıran kişileri, yabancılar ise ulusal kimlik olarak bizden olmayanları işaret etmektedir. Çalışma, sayısal verileri gösterse bile ağırlıklı olarak görüntülerin ve söylemlerin ulusal kimlikle ilişkilendirilmesini ön planda tutmaktadır. Ulusal kimlikle alakalı söylem ve görüntü çözümlemesi yapılırken ana haber bültenleri eksikliği tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmamızda ayrıca literatür taraması yapılarak kavramsal bileşenler tanımlanmıştır.

1.4. Çalışmanın Evreni, Örneklemi ve Örneklemesi;

Çalışma evrenimiz genel bir evrenden ziyade ulaşılabildiğimiz somut evrenin tanımlanmasını, sınırlamasını ve değerlendirmesini içermektedir. Çalışma evrenimiz bir kitle iletişim aracı olan televizyondur. Çalışma örneklemimiz ana haber bültenleri, çalışmamızın örneklemesi ise ATV, FOX TV ve TRT-1kanallarıdır.

Çalışma evreni, örneklemi ve örneklemesi alınırken rastgele bir seçim yapılmamıştır. Çalışma evreninin televizyon seçilmesinde ki amaç ulusal kimliğin oluşturulması sürecinde televizyonun en etkili kitle iletişim aracı olmasıdır. Özellikle sosyalizasyon algısının oluşmasında ana haber bültenleri, yayınlanma saatleri açısından en fazla seyirciye ulaşması nedeniyle seçilmiştir. Ayrıca ana haber bültenlerinin geneli itibariyle

ailenin bütün fertleriyle izlenmesi; ulusal kimliğe dair pozitif algının ilk oluştuğu yerin de aile olması nedeniyle önemlidir. Çalışmanın örnekleme seçilirken yayınların en az ulusal ağa sahip olması ve yayın politikalarının birbirine benzerlik göstermemesi kıstası alınmıştır.

1.5. Kavramsal Çerçeve

Çalışmanın kavramsal çerçevesi oluşturulurken şimdiye kadar yapılan tanımlamalarda tasvir edilen öteki kavramına farklı bir anlam yüklemesi getirilmiştir. Öteki kavramı bu çalışmada aynı ulusal sınırlar içerisinde farklı alt kimliklerin bölgelerden bölgelere, toplumlardan toplumlara ve şahıslardan şahıslara farklılığını ifade etmek için kullanılmıştır. Kimlik noktasında farklılık gösterebilen öteki yabancıyla karşılaştığı zaman ulusal kimliği üst perde olarak görmeli, farklılıkların önemsizleştiği bir zihinsel tasavvura bürünmelidir. Kimliğin yabancılar karşısında durmuş olduğu pozisyon ulusal kimliği açıklamaktadır (Koçdemir, 2004, s.52). Çalışmamızın çerçevesini ulusal kimlik ve ulusal kimliği oluşturan kavramlar oluşturmaktadır.

1.5.1. Ulusal Kimlik Kavramı

Ulusal kimlik, çeşitli kimlik alternatiflerinden birisi olmakla birlikte daha çok bütünleştirici tarzıyla kendini göstermektedir. Modern dünyada esas kimlik olarak isimlendirilmekte ve ulusa tabi bireyin gerçek özünü tanımladığına inanılmaktadır (Aydos, 2009, s.24). Ait olmanın ve biz duygusunun en yoğun yaşandığı alan olan ulusal kimlik farklı disiplinlerin ve farklı araştırma yöntemlerinin çalışma alanına girmektedir. Literatürde ulusal kimliği belirleyen etmenlerin farklı disiplinler tarafından kendi sorunsal alanlarında farklı şekillerde algılanması tanımlamayı zorlayan asıl nedendir. Ulusal kimlik konusunda geliştirilen yöntemlerin değerlendirme farklılıkları, konu üzerine çalışma yapan kişilerin dünya görüşleri ve çalışılan disiplinin kavramsal algı değişkenlikleri kavrama ait tanımlamayı zorlaştırmaktadır. Ulusal kimliğin tanımlanması konusunda bir ortak algılama tarzının oluşmasına imkan sağlayan dil, toprak parçası, tarih, kültürel kimlikler, kullanılan simge/mit/semboller, din gibi kavramların doğru şekilde tanımlanarak bilinçli şekilde değerlendirilmesi ulusal kimliğe dair bu belirsizliği bir nebze de olsa ortadan kaldıracaktır (Yurdigül, 2007, s.5-7). Belirsizliğin ortadan kalkmasında bütün değerlendirme biçimlerinin art niyetten uzak durması gerekmektedir.

Ulusal kimlik temel özelliğini millette bulan bir kimliktir (Safa, 1943, s.43). Milliyetçiliğin gücünü kaybetmemesinde etkili olan ulusal kimlik anlayışı (Calhoun, 2012, s.6-7) bireylerin yaşamında fazlasıyla etkili olmaktadır. Popüler hale gelen milliyetçi ideolojiler ulusal kimlik bilincine de etki etmektedir (Kandiyoti, 1998, s.102). Ulusların küreselleşme ile birlikte ulusal kimliğe daha sıkı sahip çıkmaları bu kimliğin kolektif konuşma, düşünme ve aksiyona geçme etkilerini de beraberinde getirmiştir. Kimliğin modern sonrası dönemde erozyona uğraması kimlik algısında negatif etkiler meydana getirirse de ulusal kimlik algısı günden güne daha da güçlenmektedir.

Toplumsal perspektiften baktığımızda millet kavramı ulusal kimliği oluşturan öğelere gönderme yapmasının yanı sıra ortak duygularla aidiyeti güçlendirmektedir (Türkdoğan, 1995, s.2). Milletten ortak aidiyetle güçlenmiş kesin bir vatan fikri, bu fikirle oluşmuş bir tarih bilinci, vatanına dayanan içtimai şuuraltı, halk olma bilincinden kuvvet alarak geleceğe yönelmiş bir hukuk anlayışı ve bağımsızlık iradesi vardır (Ülken, 1948, s.331). Ulusa ilişkin; ortak bir kimlik hissiyatını taşıyan, ortak bir tarihten gelen, aynı dil ile iletişim kuran, ortak inanç, gelenek ve görenekleri olan, aynı fayda ve şartlarla birbirine bağlanan ve aynı hedeflere sahip olan insanların oluşturduğu kimlik algısı tanımlı ulusal

kimliği belirleyen ana elemanları belirtmesi açısından öneme değer bir açıklamadır (Vatandaş, 2004, s.21).

1.5.2. Ulusal Kimliği Oluşturan Unsurlar

1.5.2.1. Ulus

Kavram olarak ulus kelimesinin Latince karşılığı *nation* kelimesidir ve ortaya çıkmak/doğmak/oluşmak anlamlarına gelen *nasci* kökeninden türetilen ulus kavramı aynı yerde doğmuş insan topluluğunu ifade etmek için kullanılmaktadır (Oba, 1995, s.16). Aynı yerde dünyaya gelmiş insanları ifade etmek için ulus ya da budun kelimeleri kullanılmaktadır (Yurdigül, 2007, s.33). Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti; bu cumhuriyetin sınırları içerisinde dünyaya gelenlere ise Türk ulusu denir (İnan, 2004, s.251). Sınırları belirlenmiş coğrafi bir alan içerisinde bir arada bulunan ve kültürel kodlar açısından diğerlerinden/yabancılardan farklılık oluşturan insanları açıklayan ulus kavramı, kimliksel ifade açısından da ulusal kimliğe öznellik yapmaktadır. Ulusal kimliğin bir alt başlığı olarak ulus kavramı kimliksel ayrılıkları ortadan kaldıran bütünleştirici bir ifade tarzıdır.

Her şeyden önce ulusal kimliğin oluşumunu doğru algılayabilmek noktasında ulusu oluşturan temel etmenlerin neler olduğunu bilmemizde de fayda bulunmaktadır. Bu unsurlar temel olarak, tarihsel olarak geçmiş birliktelik, sınırları iyice belirlenmiş yaşam alanı, toplumsal anlamda yabancıya karşı siyasi bir birlik, toplum üyeleri arasında siyasi eşitlik, ortak medeni kültür ve yabancıya karşı ortak ideoloji sayılmaktadır (Yurdigül, 2007, s.37-38). Tanımdan da anlaşılacağı üzere ulus kavramı, ulusal kimliğin tarifi ve ifadesi açısından ötekileştiren değil özümsettiren bir doğaya sahiptir.

1.5.2.2. Milliyetçilik

Ernest Geller günümüz dünyasında bir kişinin iki kulağa ve bir burna sahip olduğu gibi, aynı zamanda da bir milliyete sahip olmak zorunda olduğunu söylemiştir (Akt: Aydos, 2009, s.17). Yaşadığımız yüzyıl milletin, milliyetin ve milliyetçiliğin uluslarda gurur kaynağı oluşturduğu bir zaman dilimidir. Millet kavramı her şeyden önce müşterek bir kültürü, dili, tarihi ve vatani paylaşan insanların belirli tehlike durumlarında ortaklaşa hareket ettikleri toplum bütünüdür (Özkırımlı, 2008, s.86). Tanımından da anlaşılacağı üzere ulusal kimliğin temel taşı konumundadır. Zaten millet olmadan ne kimlik ne de ulus meydana gelebilir.

İnsanların küresel olarak yakınlaştığı ama aynı zamanda milliyetçi doktrinde kimliklerin güçlendiği bir dönemde milliyetçilik fikri ulusal kimliği besleyen ve onu canlı tutan bir fikirdir (Maalouf, 2015, s.79). Bizatihi milliyetçi fikir her şeyden önce etiketlemeyi seven bir ideolojidir (Baumann, 2013, s.68). Ulusal kimliği besleyen bu etiketleme; modern öncesi toplumlarda din olgusuyken, modern sonrası toplumlarda ise milliyetçilikle yer değiştirmiştir. Ulusal kimlik, modernite öncesinde var olan diğer kimlik ve kültürlerden kaynağını almakla birlikte, ulusal kimliğin oluşmasında ulus bilincinin ve dolayısıyla da milliyetçilik ideolojisinin mutlak bir etkisi bulunmaktadır (Billig, 2002, s.32).

Ulusal kimliğin milliyetçilikle var olan bağlantısının temel etmenleri, ulusun bütünlüğü ve dokunulmazlığı/bölünmezliği, kendi egemenliğini kendi sınırları içerisinde hüküm süren ve kendi kendine yeten bir devlet olarak diğer uluslarla eşitliği, halkın kolektif olarak olaylara katılımı ve olayları yorumlaması, bireyin ulusa var olan aidiyeti, paylaşılan ana dil, inanç/din, kültür ve kültüre bağlı değerler, aynılığa imkan veren bir tarih sayılmaktadır (Calhoun, 2012, s.7). Ulusal kimlik açısından milliyetçiliğin asıl önemi,

ulusal kimliği meydana getiren diğer etmenlerden daha önemli varsayılarak sınırları belirlenmiş egemen bir vatan içerisinde insanları bir araya getiren toplu bir bilinç düzeyi olmasıdır(Aydos, 2009, s.18).

Ulusal kimlik bağlamında milliyetçiliğe ırksal temelli bakış açıları İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra değişmeye başlamış ve resmi makamlar beyanlarında bu değişimi ifade etmişlerdir. Dönemin başbakanı(1947) Recep Peker bir söyleminde;

"... İrkçilik gayreti gütmeyen medenî bir milliyetçilik anlayışı şuurularımıza hakim olmalıdır. İrkçi milliyetçilik tamamen antidemokratiktir. Kendini üstün ırk sayan milliyetçi zihniyetin esiri olanlar bütün başkalarını hor görür ve onlara hakaretle bakarlar. Kendi varlığındaki şerefi başkalarını aşağıda görmekte saymak marazî bir ruh halidir... Dünyanın bugünkü insanî yolda hızla mesafeler alışını büyük ümitlerle seyrederken her yerde ırkçılığın iflasını sevinçle karşılıyoruz" demiştir (Akt: Niyazi, 2014, s.10).

Bu bağlamda doğru millet/milliyetçilik anlayışının/anlatımının insanların aidiyetlerini güçlendirerek manevi bir bütünlük oluşturabileceğini söyleyebiliriz. Çünkü kişilerde ortak bir aidiyet söz konusu değilse aynı ırktan olmalarının, aynı dili konuşmalarının ve aynı paylaşımlarının hiçbir önemi bulunmaz(Niyazi, 2014, s.14). Yine Nadim Macit'e göre;

"Milliyetçilik; ortak tarihi tecrübenin, ortak geleneklerin, ortak inanç ve düşüncelerin, siyasi ideallerin ve ortak sembollerin, yani kültürel aklın üzerine inşa edilen bir düşünce ve hayat tarzıdır. Bunun dışına düşen yaklaşımlar nihai anlamda ırkçılıkla buluşur. Genetiği kutsayan ve yücelten anlayışlar fikri ve siyasi makuliyetin dışına düşer" (2018, s.18) demiştir.

Türk milliyetçiliği temelinde bir kültür hareketi olması dolayısıyla ırkçılığı ve vatandaş dayanışması olarak da otoriter sistemi reddetmektedir(Güngör, 1997, s.98). Kültürel temeli referans alan Türk milliyetçiliğinde ırkçılık reddedilir ve bu anlamda ulusal kimliği belirleyen şey kültürel temelli akıldır. Türk milliyetçiliğinde saplantılar, mutlak bağımlılıklar yoktur. Türk milliyetçiliği içerisinde pek çok ideoloji, felsefi görüş, sosyal gerçeklik bulunabilir; sadece bu türden bir milliyetçilik köklü bir kültürel ahlakı bulunan ayırtıran değil bütünleştiren bir anlayışa sahiptir(Niyazi, 2014, s.156-161).

Milliyetçilik kavramı kimlik kavramının ötesinde ulusal kimliğe gönderme yapan bir kavramdır. İnsanların bir sürü ötekiyle hatta kendi benliklerindeki ötekiliklerle bir arada yaşadıkları bir ülkede milliyetçilik, kimlik kavramını aşarak ulusal kimliği meydana getirmekte; ulusal kimlik ise yabancıya karşı duruşu ifade etmektedir. Milliyetçiliğin kimlik boyutuna indirgenmesi insanları bir araya getirmekten ziyade ayırtırmalara yol açabilmektedir. Örneğin siyasi parti destekleyiciliği destek veren insanların ötekiliklerini barındırsa bile oy verme bağlamında kimliğe ilişkin bir durumdur. Sadece o partiye oy verenlerin milliyetçi olduklarını kabul etmek ve diğerlerini dışlamak ulusal kimliğin anlamını ve bütünü de toplumun ulusal kimlik aidiyetini bozmaktadır.

Kitle iletişim araçları kurguları ve siyasetçiler ulusal kimliği temellendiren kavramlardan biri olan milliyetçilik söylemlerinde dikkatli olmalıdır. Bazen ülke siyasi liderlerinin restleşmelerinde ülke halkının tamamının aynı fikirde olduğu düşüncesi insanlara aktarılmakta ve böylelikle diğer ülke insanları düşman statüsüne sokulmaktadır. Bu düşüncelerden dolayı özellikle turist seyahatlerinde istenmeyen durumlara rastlanabilmektedir. Her ne kadar ülke siyasi liderleri bir ülkenin ulusal kimlik temsilcisi olsalar da söylemler belirlenirken ulusal kimlik ruhuyla tutarlı olup olunmadığına dikkat edilmelidir. Bu noktada siyasetçiler söylem oluştururken ve medya kuruluşları haber kurgusu oluştururken ulusal kimliğe zarar verecek anlayışlardan uzak durmalıdır.

1.5.2.3. Kültür

Ulusal kimlik her şeyden önce kültürel bir kimliktir. Çünkü kültür, ulusal kimliğin en önemli ve en temel referanslarından birisidir. Özellikle Aydınlanma Çağı ve sonrasında zikredilen, üzerine yazılan/çizilen kültür kavramı gelişim, dönüşüm, ilerleme, pozitif akıl, eğitim, öğrenme, düşünme, yaratıcı olma gibi kavramlarla yakinen alakalıdır. Kültür insana dairdir, insan ile anlam kazanır, insanla yorumlanır. Kültür vasıtasıyla belirli bir alan içerisinde yaşayan insanlara aynı ortak geçmişin ve aynı kaderin yoldaşlığı hatırlatılır (Calhoun, 2012, s.117-118).

Ulus devletler kültürel topluluklardan oluşmaktadır. Dolayısıyla kültürel toplulukların kendi içerisindeki yaşam tarzları, üretim şekilleri, gelenekleri, dayanışma öngörülere, paylaşılan ortak ahlaki temeller sonucu ortaya çıkan dinleri, doğru iletişim şeklinin oluşmasına imkan sağlayan dilleri genel olarak kültürü oluşturmaktadır. İnsan topluluklarının kendi toplumsal varlıkları sorununa getirdikleri yanıt genel itibariyle kültürü ifade etmekte ve dolayısıyla kültür ulusal kimlik sorunsalını cevaplayıcı rolü üstlenmektedir(La Touche, 1993, s.54). Türklük davasının doğru anlaşılabilmesi kültüre ilişkin ortak değerlerin doğru anlaşılmasıyla mümkündür. Türk dışında kalmış Türkler her şeyden evvel kültüre önem göstermelidir(Tanrıverdi, 1993). Çünkü ulusal kimliğe değer kazandıran şey kültürdür.

Nüfus sayısı fazla olan toplumlarda bazen alt kültür üst kültür tartışmaları da yaşanmaktadır. Homojen kültür yerel kültürlerin toplamından meydana gelmektedir. Ancak bütün yerel kültürleri kapsayan homojen üst kültürle alt kültürlerin uyumlu olması gerekmektedir. Alt kültür her ne kadar kendine ait değerleri barındırırsa, kendine özgü kuralları ve gelenekleri olsa da üst örüntüde devlet odaklı genel kültür içerisinde bütünleşebilen bir kültür bileşeni olmak zorundadır(Yurdigül, 2007,s.42-43). Ulusal kültür olarak isimlendirdiğimiz kültür şekli devlet etraflı alt kültürlerin oluşumundan meydana gelen üst kültüre verdiğimiz isimdir. Ulusa ait ulusal kültür kavramı; bir arada olmayı, topluma ait aidiyet bilincinin oluşmasını/gelişmesini, hem toplumun hem de sonraki nesillerin bilinçlenmesini, milletin geçmiş ve gelecek arasında bağ kurmasını sağlayarak sosyal birliğin oluşmasını sağlamaktadır.

Ülkemizde ulusal dönüşüme fikirleriyle yön veren Ziya Gökalp ulusal kimliğin temelini kültürde bulmaktadır. Ona göre güçlü ulusal ülkülerle meydana getirilen kültür, uygarlığa nazaran daha güçlüdür. Halk, ulusal kültürden uzak kaldığı müddetçe medeniyetten bahsedilmesi mümkün değildir(Aydos, 2009, s.39). Kültür toplumların manevi tarafını doyururken, medeniyet maddi yönler hitap etmektedir.

1.5.2.4. Vatan (Yurt)

Vatan kavramı ulusal kimliğin temel özelliklerinden birisidir ve vatan olmadan ulusal kimlikten bahsedilmesi de mümkün değildir. Vatan en basit ifadeyle insanın oturduğu yer demektir. Ulusa ait olma bilincinin oluşabilmesi; ortak kaderin paylaşıldığı sınırları belirli bir vatanda gerçekleşmektedir. Ulusal kimliğe dair vatan belirli bir toprak varlığıyla ilişkilendirilmektedir. Toprağın halka aitliği fiziksel bir aitliği halkın toprağa aitliği ise vatan aitliğini ifade etmektedir. Halkın ait olduğu toprakta ortak kültür, ortak tarih, ortak değerler anlam bulmaktadır. Tarihi bellek ve çağrışımların meydana gelebilmesi için ait olunan vatan; bilgilerimizin, azizlerimizin, kahramanlarımızın çağrışımlarında ortak bir anlam muhtevası oluşturmaktadır(Aydos, 2009, s.48-49).

Vatan olgusu toplumların uluslaşma sürecinde önemli etkilere sahiptir. Çünkü modern anlamdaki ulus kavramını oluşturan en önemli öğelerden biri, sınırları belirlenmiş bir toprak üzerinde madden ve manen insanların tek vücut halinde birleşmesine olanak sağlayan yurt/vatandır. Ulusa dair bütün kimlikler vatan varsa oluşabilmektedir. Zira vatanın olmadığı yerde ne ulustan ne de ulusa ait kimliklerden bahsedilmesi mümkün değildir.

Vatan sıradan bir toprak parçası değildir. Vatan uğruna ölünecek/can verilecek yerdir. Ulus devletlerin bireylerinden beklediği de vatana dair bir tehlike meydana geldiğinde ölmeleridir. Bu ölüm sıradan ölümlerden farklıdır. İnançlı toplumlar için bu ölüm biçimi manevi tatminin en üst noktasını ifade eden Cennet'le müjdelenmek demektir. Dolayısıyla yaşanan mekanın anlamsal bir değeri vardır. Anthony Smith Ulusların Etnik Kökeni isimli kitabında vatanın kutsallığına dair şöyle söylemektedir;

“Çok sayıda insan, “tarihsel” topraklarının restorasyonu ve ulusal kimliklerinin tanınması uğruna canlarını feda etmeye hazırdır. Biz buraya aidiz, ayrı bir kimliğe sahibiz ve kimliğimizi atalarımız ve tarihimize biliyoruz”(2002, s.22).

Ulusal kimliğin can damarlarından biri de nitekim yaşadığı vatanla özdeşleşmesidir. Bu özdeşleşme durumu da hem kişisel hem de kolektif olarak benimsenecek bir takım, davranış, alışkanlıklar ve sembolleri kapsamaktadır(Maalouf, 2015, s.129). Milli şuur ve birlik anlayışıyla Türklerin oturduğu vatana Türkiye denilmektedir(Tanrıverdi, 1993, s.68). Türkiye kavramı ırksal göndermelerden bağımsız bir şuru ve birliği ifade etmektedir.

1.5.2.5. Dil

Ulusal kimlik açısından dilin aidiyet duygusuna çok belirgin bir etkisi bulunmaktadır. Dil aynı zamanda hem bir kimlik etmeni hem de iletişim aracı olarak işlev görmektedir(Maalouf, 2015, s.109). Ulusal kimlik açısından dil mutlak öz olma durumunun yanı sıra yabancıya karşı duruşta farklılığı da ifade etmektedir. Kişinin kendi toplumunda kimlik kurması, kendi toplumuyla iletişime geçmesi, geçmiş ve gelecek arasında köprü görevi üstlenmesi ancak dil ile mümkün olabilmektedir. Kim olduğumuz konusunda kimliğimize vereceğimiz cevapta dile ilişkindir. Kültürel kodlamaları dil ile yapar, sembolleri anlatırken dilden faydalanırız. Denilebilirse dil ulusal kimliğin temel taşıdır. Çünkü dil, kimliğin tam ortasında ve merkezi konumdadır. Diller ulusların ruhunu oluşturmakla birlikte hem ulusların dünya görüşlerini yansıtmakta hem de kültüre ait yansımalar dilde kendini göstermektedir (Akarsu, 1984, s.138). Dil deneyimi kültürel birliklerin sınırlarını belirlemeye olanak veren güçlü bir kültürel özellik olması nedeniyle ulusala ait bütünleştirici söylemleri belirginleştirmektedir(Latouche, 1993, s.57).

Dil ideolojik algının oluşmasında üstlendiği önemli görevin yanı sıra, kültürel anlamlar açısından da ulusları birleştirici/bütünleştirici bir rol üstlenmektedir. Geneli itibariyle ulusal kimliğin temel belirleyicilerinden birisidir. Ulus olma bilincinin en belirleyici göstergelerinden birisidir. Ortak bir ulusal kimliğin ifadesinde ortak bir dil her ne kadar bütünüyle ulusal kimliğin yegane belirleyici olmasa da; diğer yan unsurlar/kavramlar arasında iletişim kurmaya yarayan öğe olması nedeniyle de önemlidir.

Dil ve ulusal kimlik arasında kuvvetli bağların olduğu durumunu değerlendirirken dikkatli olmak gereklidir. Yani dil kavramının doğru algılanması noktasında dikkat edilmesi gereken şey ulus sınırları içerisinde sadece tek bir dilin konuşulması gerekliliği değildir. Ayrıca konuşulan diğer dillere müsaade edilmediği anlamı çıkarılmamalıdır. Ulusal kimlik

ve dil ilişkisi; aynı vatanda yaşayan bütün yurttaşların anlaşabildiği (okuyup, yazıp, konuşabildiği) ortak bir dilin gerekliliğine işaret etmektedir. Bunun haricinde farklı alt dillerin konuşulması ulusal kimliğe zarar vermemektedir. Bilakis alt diller ulusal kimliği zenginleştiren alt kültür öğeleridir.

1.5.2.6. Tarih

Ulusal kimlik bilincinin oluşmasında aidiyet bilincini aşılacak tarih şuurunun bulunması gerekir. Siyasal açıdan toplumu bir araya getirmenin en önemli yollarından biri, geçmişin şanlı mitlerini ve tarihsel ritüellerini insanlara aktararak geçmiş ve şimdi arasında ulus bilincini oluşturacak bir kimlik algısı yaratmaktır. Tarihsel kültür algısı oluşturulurken özgürlük mücadelesi, göç, başkaldırı, haksızlığa karşı dik duruş, sayısal çoğunluğu karşı başarı elde etme, cesaret, soy/sop, kahramanlık, süper çağ söylemleriyle ulusa dair ana kimlik algısı sürekli canlı tutulmaktadır. Ulusal kimlik bir millete ait insanların tarihlerindeki başarılarla olduğu kadar felaket ve afetlere karşı da derin bağlılık ve saygıları ile mümkün olur (Seferoğlu ve Başbuğ, 1985, s.37). Tabi ki bu bağlılık istikbale yönelmiş amaç, hedef ve düşünceler için de ortak olmalıdır. Bu anlamda Ülken (1948, s.323);

“Müşterek ve orijinal bir tarih şuuruna dayanarak kendi iradesiyle kıymet yaratmak kudretine sahip olmayan cemiyet ve cemaatler millet olamaz” demiştir.

Ulusal kimlik açısından farklılaşan kimlikleri bir arada tutan ana söylem ortak geçmiş söylemidir. Tarih söylemi ulusal kimlik açısından toplumun manevi tarafını beslemektedir. Günümüzde ulusal kimlik açısından yabancıyı belirleyeceğimiz yer ya da bizden olmayan ama dost olarak etiketlediğimiz yer gerçekliğini hep tarihte bulmaktadır. Ulus, dostu ve düşmanı belirlerken anlatılan tarih vasıtasıyla tepki üretmektedir. Dostumuzu ve düşmanımızı doğru algılayabilmemiz için tarihsel anlatı metodunun sürekli canlı olması gerekmektedir. Tarihsel anlatımız ulusumuzun kendini huzurlu hissetmesi noktasında fazlasıyla önem arz etmektedir. Tarihin ve günümüze yansımalarının geçmiş ve şimdiye etkisinin sürekliliği uluslar açısından ideolojik bir alt yapıya sahiptir.

Ulus fikrinin kökleşmesinde tarih ve tarihsel anlatı metodu olmazsınızlarımızdandır. Özellikle köklü bir tarih fikri, gerektiği zamanlarda hatırlatma fonksiyonuyla birlikte diğer uluslardan farklılığımızı ortaya koydurarak ortak hareket etme güdüsünü de reaktif/canlı tutmaktadır. Kalıcılığımızı sürekli kılabilmek için tarihe dair bütün destanlar, mitler, hikayeler, anılar, şarkılar ve koşmalar sürekli yenilenerek akıp giden zamana mağlup olmamak için revize edilmektedir.

Ulusal kimliğin pekiştiriciliği esnasında tarihsel anlatıyı erki geçenlerden dinlemek her zaman için önemli kabul edilmektedir. Otorite olarak seçtiğimiz bu kişiler genelde yaş ortalamaları yüksek, tereddüt ve belirsizliklere meydan bırakmayan, basit anlatı tarzlarıyla konuyu aktaran, mesajları net ve açık şekilde sunan kişilerdir. Tarih yazıcılığını yapan kişiler ise her zaman tarihi, ulusun faydasına olan ideolojik perspektiften sunmaktadır.

1.5.2.7. Din

“...Din özel ve muğlak olmaya çağrılıdır, dil öyle değildir. İnsan İbraniceyi, Arapçayı, İtalyancayı ve İsveççeyi aynı zamanda kullanabilir, ama aynı zamanda Musevi, Müslüman, Katolik, Protestan olamaz; zaten, insan kendini aynı anda iki dine birden bağlı hissetse bile, böyle bir konum başkaları tarafından kabul edilemez” (Maalouf, 2005, s.108-109).

Toplumların ulusal kimlikleri noktasında her ne kadar modernite sonrasında dinin etkisinin zayıflayarak milliyetçiliğin etkisinin güçlendiği iddia edilse de din hala ulusal sınırlar içerisinde farklı ırkları birleştirmesi açısından önem arz etmektedir. Dinin yaşanma şeklinin kültürlerden bağımsız olarak esneklik gerektirmemesi, yaşanma şekli itibariyle tek tip olması kimliğin ortak yaşanımı noktasında fazlasıyla belirleyici olmaktadır. Ayriyeten dine tarihsel açıdan miras olarak bakılması, ulusal kimliğin diğer öğelerinin de manevi olarak doyurulmasına olanak sağlamaktadır. Dinin aynı sınırlar içerisinde çoğunluk tarafından yaşanmasının biricikliği ulusal kimlik açısından toplumu birleştirici bir etmen olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türk tarihi ulusal kimlik bağlamında İslam tarihinden bağımsız düşünülemez. Tarihsel anlamda çoğu zaman Türk ile Müslüman kavramları aynı anlamda kullanılmıştır. Yakın geçmişimize kadar din değiştirip Müslüman olanlar için *Türk oldu* denilmiştir(Kumrular, 2008, s.52). Özellikle hadislerde önem atfedilen hedeflerin Türkler tarafından başarılması *Müslüman Türk'tür; Türk Müslüman'dır* söylemlerinin oluşmasına sebep olmuştur. Kaşgarlı Mahmud, Divan-ı Lügati't Türk isimli eserinde *"Bir ordum var ki adını Türk koydum"* gibi Türkleri öven çok sayıda hadise yer vermiştir.

Ulusal kimliğin diğer öğeleri gibi dinin de tek başına ulusal kimliğin oluşması için yeterli olup olmadığı tartışılmaktadır. Özellikle dinin kişisel tercih değerlendirmesi kapsamında ele alınması ve günümüz dünyasında dine dayalı bir kimlik algısının birleştirici rolünden ziyade aynı sınırlar içerisinde farklı dinleri yaşayanlar açısından ayrıştırıcı olabileceği hususu dikkate alınarak konuya yaklaşılmalıdır.

1.5.2.8. Etnisite

Ulusal kimliği açıklarken tartışılan kavramlardan birisi de etnisitedir. Etnisitenin tartışmalara dahil edilmesinin en önemli nedeni diğer ulusal kimlik öğeleri gibi tanımına dair ortak bir görüşün olmamasıdır. Etnisitenin her durumda geçerli olabilecek bir tanımı, konuya dair yaklaşımı farklı olan bilim dalları ve bu araştırmaları yapan bilim adamlarının ideolojileri yüzünden mümkün olamamaktadır. Etnisite konusunda ortak paydaya varılan tek şey tanımına dair zorluğudur.

Ulusal kimliğin diğer kimliklerden farkının birleştirici/bütünleştirici işlevi göz önüne alındığında bu kavrama birleştirici/bütünleştirici bakmanın faydalı olacağı düşünülmelidir. Ulusal kimlik açısından etnisiteyi bir ülkeye bağlılık noktasında ele almak gereklidir. Ulusal sınırlara sahip bir halkın ortak kültürel bilinçle geçmişten günümüze yaşam tarzını belirleyen altın devir yaşam öyküsünün diğer uluslardan farklılığı etnisiteye dair bir ifade tarzıdır. Toplumsal bir örgütlenme açısından etnisiteye bakıldığında bir ulusun etnik kökenini biyolojik birliktelikten çok kültürel birliktelikte aramak daha doğru olacaktır(Aydos, 2009, s.59). Etnisite, toplumların tarihi bağlam ve kültürel yeganeliğinin algılanması ve bir toplumun diğerlerinden ayrılması noktasında kimliğe dair özgün bir ifade tarzı sunmaktadır(Smith, 2002, s.46-47).

Etnisite ve etnik kökeni, belirli bir ırka ya da genetiğe bağlı olarak ifade etmek oldukça zordur. Özellikle göç hareketlerinin yanı sıra nüfus bakımından sayıca fazla olan ulusların köken iddiası homojenlikten uzak heterojen bir görüntü çizmektedir(Hobsbawn, 2014, s.84). Etnisitenin tanımı en doğru şekilde ifade tarzlarından biri de toprak, kullanılan dil, siyasal ve tarihsel karakterler, din gibi unsurlardan meydana gelen sistemli kültürel yapıdır(Vatandaş, 2004, s.43). Modern ulusal kimlik anlayışında sosyolojik ve psikolojik esaslar temeldir; yani bu tür bir kimlikte kan tahlili, kafatası şekilleri, DNA tahlilleri ve

genelinde biyolojik şekiller önemsizdir(Seferoğlu ve Başbuğ, 1985, s.38). Aynı bağlamda Ziya Gökalp(2018, s.22) şöyle söylemiştir:

“Millet ne ırkî, ne kavmî, ne coğrafi, ne siyasî ne de iradî bir zümre değildir. Millet, dilce, dince, ahlâkça ve güzellik duygusu bakımından müşterek olan, yani aynı terbiyeyi almış fertlerden mürekkep bulunan bir topluluktur.”

Millete bağlılık, aidiyet ve tabii olma açısından baktığımızda Türk kavramının ırkçılıktan çok uzakta aidiyet birliği, ülkü birliği, terbiye birliği ve ahlak birliği temelli bütünleştirici bir kavram olduğunu görebiliriz(Sarınay, 2005, s.313). Dolayısıyla kavramlara yaklaşımımızı belirlerken ayrıştırıcı referansları bir kenara bırakarak yaşadığımız toplumu birleştirici bakış açılarını ölçü olarak belirlemeliyiz.

1.5.2.9. Semboller, Simgeler, Kutsal İkonlar

Bir toplumu meydana getiren imgeler; o toplumda yaşayan insanların aynı müşterek kültüre tabi olduklarını, aynı dil ile iletişim kurduklarını, aynı davranış tarzlarıyla hareket ettiklerini, aynı dinsel aidiyeti benimsediklerini, kısacası geçmişin benzer şekilde yaşandığını ifade etmenin en kolay yoludur(Aydos, 2009, s.47). Simgeler, topluluğun hissiyatları ve duruşları hakkında bilgi veren el sanatları ve zanaatlarının yanı sıra, savaş teçhizatları, üretim ve tüketim araçları, kentlerin mimarisi, kanunlar, söylem türleri, askeri hiyerarşi şekilleri, görsel ritüelleri, ibadethaneleri, dini kitap ve göstergeleri, çanak-çömlekler gibi farklı türdeki olguların nesiller boyu kristalleşmesine ve paylaşılan anlamlara aracı olmaktadır(Smith, 2002, s.37). Bu anlamların toplamı ulusal kimliği meydana getiren bir ruh oluşturmaktadır.

Kutsal ikonların ulus inşasındaki en önemli göstergesi, çeşitli renklerden oluşan ve ulusları diğer topluluklardan ayırmada evrensel düzeyde anlam barındıran uğruna can verilecek değerdeki *bayraklardır*. Bayrakların hatırlatıcı işlevi sürekli bizimle beraberdir. Bir kamu binasının önünde duran ya da bir benzin istasyonunun girişini süsleyen bayrak ulusal bir ikon olarak ulusal bilinci sürekli canlı tutmaktadır (Billig, 2002, s.50). Bayrağa ayrımcı bakış açılarında iyi niyet aramaya çalışmak bütünsel anlamda ulusal kimliği zedelemekte; ulusal birliği yok etmektedir.

Ulusal ikonlar açısından toplumsal kolektivitneyi sağlayan diğer bir unsur ise *marşlar* ve *antlardır*. Marşlar ve antlar evrensel bir kabuliyyetin yanı sıra ulusa ait yeganeliğin evrensel düzlemde kabul edildiğinin ispatıdır. *Haritalar, heykeller, rölyefler, anıtlar, meçhul asker anıtları, destanlar, söylevler şehitlikler, müzeler ve törenler* ulusal kimliğin ortak tarih anlayışı, ortak dil geçmişi, ortak dini inanış tarzları, ortak kültürel değerleri göstermesi açısından önemli imgeler olarak değerlendirilmektedir.

2. Danıştay Kararı

10.05.1933 tarih ve 1749/33 sayılı Milli Talim ve Terbiye Heyeti ile uygulamaya konulan Öğrenci Andı dönemim Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip tarafından hazırlanmış ve 1972,1997 ve 2012 yıllarında içerik olarak bazı değişikliklere uğramıştır(Danıştay, 2018/2319 Karar No sayılı yazı). Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki ilköğretim okullarında sabahları(tatil günleri hariç) her türlü hava koşullarında dahi okutulması mevzuat hükmünce zorunlu olan Öğrenci Andı 8 Ekim 2013 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde yapılan değişiklik ve 28789 sayılı Resmi Gazete yayımı ile kaldırmıştı(12. madde gereğince okutulması zorunlu olan ant 1.madde ile kaldırıldı).

Türk Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası ilgili yönetmelik kararının iptali ilgili Danıştay'a dava açmıştı. Kabul edilen davada Danıştay tetkik hakimi düşüncesi ile;

“Uzun yıllardır uygulanagelerek genç nesillerin ülkesine anayasal vatandaşlık temelinde aidiyetini güçlendiren ve öğrencilerde değer oluşumuna olumlu yönde katkı sunan öğrenci andının kaldırılmasını gerekli kılabilecek idarece yaptırılmış eğitim biliminin gerekleri ve pedagojik formasyon ilkeleri bakımından değerlendirmeler içeren dava dosyasına sunulmuş araştırma, inceleme ve tespit bulunmadığı anlaşıldığından, dava konusu düzenlemenin iptal edilmesi gerektiği düşünülmektedir”

denilmişti (<https://m.bianet.org/>). Danıştay 8. Dairesi oy çokluğu ile almış olduğu kararda yönetmeliğin 1.maddesi kararını itiraz yolu açık olmak üzere 24.04.2018 tarihinde iptal etmişti (<https://www.haberturk.com/>). Kararın açıklanması ise 18.10.2018 tarihine bırakılmıştı. (<https://www.danistay.gov.tr/>)

3. Ulusal Kimliği Kurma Aracı Olarak Televizyon

Televizyonun ulusal kimlik açısından önemli olarak değerlendirilmesinin temel nedeni kültürel toplumlarda anahtar bir uzlaşma aracı olmasıdır. Uzlaşma aracı olarak televizyon ulusal kimlik anlayışını temelde ulusal devlete ilişkin önce aidiyet, sonra da sadakat duygusuyla kurmaktadır. Bir topluma ait olmanın mutluluğu ulusal kimliğin doğru bilinmesiyle gerçekleşmektedir(Guibernou, 1997, s.141). Ulusal kimliği temellendiren Türk kökenli tanımlayıcı kelimelerin (Türk milleti, kültürü, milliyetçiliği gibi) televizyondan sunumlarında aidiyet ve sadakat somut bir görünüm kazanmaktadır. Televizyonun görsel-işitsel gerçekliği bu sadakatın güçlendirilmesinde etkili biçimde kullanılabilir.

Topluluğa aidiyet duygusunun gelişmesine hizmet eden televizyon, ortak bir kültür kimliğine de hizmet ederek kimliğe dair özgüvenin onarılmasına etki etmektedir(Morley ve Robins, 2011, s.20). İnsanlara kültürel bir aidiyet verme noktasında en etkili yol olan ulusal kimlik (Tomlison, 1999, s.106) bireyleri güçlü kılmakta ve ait olma duygusu, huzuru/ mutluluğu daha yoğun biçimde yaşamaya olanak sunmaktadır. Ulusal kimlik açısından aidiyeti belirleyici kılan kullanılan dil, sınırları belirli olan vatan, tarihsel ortak geçmiş, kader birliği algısı, ortak göstergesel sistemler vb. (Yurdigül, 2007, s.188) küreselleşme mantığının tahrip ettiği aidiyet algısını dinamik bir bütünlük içinde televizyona yükleyerek, televizyonu manevi bir organizmaya dönüştürmüştür. Televizyon kişisel düşüncelere yani kimliklere bağlı değer yapılanmasını konu ulusal kimlik olduğunda bir tarafa bırakarak bütünleştiren gerçeği seyircilere sunmalıdır (Groombridge, s.95).

Gündelik yaşamımızın bir parçası haline gelen televizyon bireylere aidiyet hissinin verilmesi ve dolayısıyla da sosyal bireyler oluşması sürecinde(sosyalizasyon) önemli bir etkiye sahiptir. Topluma dair belirli kanaatlerin oluşması, bu kanaatlerin etki alanının belirlenmesi, etkilerinin sürekliliği ve geçiciliğinin oluşturulmasında en etkili kitle iletişim aracı olan televizyon, yabancıların tespit edilmesinde başat konumdadır. Günümüzde televizyon ailenin, okulun ve toplumun önceleri elinde tuttuğu kimlik oluşturma görevini üstlenmekte, ulusal kimliğe dair normların sunulmasında bizatihi öncü konumuna geçmektedir (Yurdigül, 2007,s.237).

Kimliğin doğası gereği çoklu aidiyetlere tabi olduğu bir gerçektir. Her insan yaşadığı toplumda kendine ait bir kimlikler demeti oluşturmaktadır ve bu aidiyetleri algılamalar çerçevesinde belirleyici kılmaktadır. Ancak ulusal kimlik söz konusu olduğunda aynı üst kültür teknesinde yoğrulan bireyler(yani ötekiler) güçlü bir aidiyet hissiyatıyla

kimliğin farklılığından uzaklaşarak biz şeklinde bir bilince ulaşmayı başarmaktadır. Ulusal kimlik başına buyruk aidiyetlerin bir birlerine eklenmesi sonucu ortaya çıkan yamalı bir bohçadan ziyade, gösterimi güzel bir tuval üzerine çizilmiş desen (Maalouf, 2015, s.27) şeklinde farklılıkları unutturarak birlikteliği güçlendirmektedir. Daha doğru bir ifadeyle kimlikler mozaiki ulusal kimliği oluşturmaktadır (Moeley, Robins, 2011, s.69). Farklılıkların ortadan kalkması sonucunda meydana gelen üst kimlik/ulusal kimlik, yabancıya karşı kolektif bir davranış tarzını da kitle iletişim araçları sayesinde belirleyebilir konuma geçmektedir. Kişilerin kendilerine, ailelerine, arkadaşlarına, çevrelerine ve ötekilere karşı oluşturdukları farklılığı hissettiren kimlik, ulusal kimlik söz konusu olduğunda önemsiz kalmalı; aidiyet, sadakat, ülke bilinci meydana gelmelidir.

3.1. Ana Haber Bültenlerinde Ulusal Kimliğin Sunumunun Değerlendirilmesi

Ergin bireylerin kanaat ve edinimleri, hayat tecrübelerinin bütününden meydana gelmektedir. Bu kanaat ve edinimler çocuk yaşta kazanılan zihinsel ve kültürel kodlarla temellenmektedir. Edinilen bu kanaat ve edinimlerin değiştirilmesi her şart ve ortamda kolaylıkla gerçekleşebilen bir durum değildir. Birey ve bireylerden oluşan toplum zamanla oluşan, gelişen ve sonraki nesillere aktarılan kültürel kodlara sahiptir. Toplumun sahip olduğu bu kültürel kodlar aynı ulusal sınırlar içerisinde farklı kimselerle ortak hale geldiğinde ulusa ait bir üst kimlik denilebilirse ulusal kimlik meydana gelmektedir. Ve dolayısıyla bu ulusal kimlik algısı toplumun büyük çoğunluğunda ortak/birlik oldukları bilincini oluşturmaktadır. Bu bilincin oluşmasında en etkili olan kitle iletişim aracı olan televizyon özellikle haber bültenlerinin sunumu vasıtasıyla topluma ait bu ortak bilinci canlı/aktif tutmalıdır. Sosyo-ekonomik, bölgesel, alt kültürel farklar, cinsiyet farklılıkları vs. dinlemeksizin toplumun genelinde ortak bir perspektifin ortaya çıkmasında rol oynayan televizyon ve özellikle haberler ulusal kimliğin oluşmasında homojen bir toplumsal algı oluşturmayı amaçlamalıdır (Yurdigül, 2007, s.262). Aidiyet bilincine olumlu katkı sağlaması beklenen televizyon kanalları; kimliğe dair algı ve değerlendirmelerini, siyasi yakınlıkları ve otoriteye karşı tutumlarını bir kenara bırakarak ulusal kimliğin bütünleştiriciliğine katkı sunmalıdır. Ulusal kimliğin toplumda oluşturduğu güç algısı da tam bu noktada kendini göstermeye başlamaktadır.

Ana haber bültenleri ulusal kimlik göstergelerine muhalif gösterge ve mesajlardan uzak durmalıdır. Ulusal kimlik bağlamında genelinde medya söylemlerinde özelinde ise ana haber bültenlerinde nefret söylemlerinin yerine barış söylemleri; ayrıştırıcı söylemler yerine bütünleştirici söylemler yer almalıdır (İri, 2015, s.2-5). Ulusal kimliğe temel oluşturan şeylerin menfaatler uğruna değer kaybına uğratılmaya çalışılması toplumsal yapıda büyük sorunlar ortaya çıkarabilmektedir.

Haberler medyanın toplum nazarında kıymetini belirleyen kurgulanmış sunumlardır. Hatta bir medya kuruluşunun güvenilirliğini belirleme de çoğu zaman için haber bültenleri ölçü alınmaktadır. Kitle iletişim araçları içerisinde yer alan televizyonu medya yapılanması içerisinde gerçeği aslına en yakın sunan araç konumuna getiren şey; doğru olanı sunmada izleyicinin görsel temaya duyduğu sarsılmaz inançtır (Yurdigül, 2007, s.208). Televizyon ana haber bültenlerinin temel amacı topluma haber ve bilgi vermek böylelikle eğitmektir. Haber bültenleri her ne kadar gerçekliği kurgulayarak seyircilere sunsalar da (Burton, 1995, s.220) konu ulusal kimlik olduğunda gerçekliğin kurgusu birleştirici bir minval üzere oturtulmalıdır. Televizyon haber bültenleri toplumun bilgi/belge ihtiyacının karşılanmasında, ulusal kimliğe dair aidiyet bilincinin zihinsel tasavvurunun oluşmasında en fazla tüketilen enformasyon aracıdır (Lazar, 2001, s.69). Dolayısıyla haber bültenleri toplumun bilgilendirilmesinde, bilginin ve belgelerin sunulmasında, ulusal kimliğe dair

ortak algının oluşmasında, bu olgunun biçimlendirilerek sürekliliğinin sağlanmasında başat konumdadır. Salt haber sunumuyla toplum bilgilendirilemez ve eğitilemez. Haber içeriğinde bilgi olmalıdır ki kitle iletişim araçları eğitim görevini gerçekleştirebilsin.

Televizyon haber yapımcıları ana haber bülteni yayın akış çizelgesini oluştururken önem sırası kıstasını göz önüne almaktadır. Bu kıstas değerlendirmesi planlaması yapılırken ulusal kimliğe dair haberler her zaman için en önemli haber olma özelliğini taşımaktadır. Çalışmamıza temel referans olan Öğrenci Andının bir haftalık haber sunumunda (18/10/2018-24/10/2018 tarihleri arasında) ATV 5 dakika 39 saniyesini, TRT-1 3 dakika 56 saniyesini, FOX TV 21 dakika 10 saniyesini ana haberlerine ayırmıştır. Aynı bağlamda ATV 19 Ekim ve 24 Ekim tarihlerinde, TRT-1 19 Ekim, 20 Ekim ve 22 Ekim tarihlerinde, FOX TV ise 19 Ekim, 20 Ekim, 21 Ekim, 22 Ekim ve 23 Ekim tarihlerinde ana haber bültenlerinde Öğrenci Andına ilişkin haber yayımlamıştır.

ATV Öğrenci Andına ilişkin ilk haberini 19.10.2018 günü saat 19.37'de (2 dakika 53 saniye süre ile) *"Danıştay'dan Tepki Çeken Karar!"*, *"Andımız Tartışması Yeniden Alevlendi"*, *"Danıştay'dan Çok Konuşulacak Karar!"*, *"Danıştay İdarenin Yerine Geçemez"*, *"Anayasayı Çiğneyen Karar"* ve *"2013 Yılında Kaldırılmıştı"* ana spotları ve *"Andımız Tartışması Yeniden..."* arka plan spotuyla göstermiştir. Haberin sunumunda andın 2013 yılında kaldırıldığı hatırlatılarak Danıştay'ın 5 sene sonra karar vermesine dikkatler çekilmiş, yine *Karara tepkiler çığ gibi büyüdü* cümlesiyle kamuoyunun bu durumdan rahatsız olduğu izlenimi verilmeye çalışılmıştır. Yine aynı haber içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın hukuki sürecin devam ettiği, temyiz yolunun açık olduğu ve nihai karar çıkana kadar Öğrenci Andının okutulmayacağı beyanı seyircilere aktarılmıştır. Ayrıca Danıştay'ın karar açıklamasını seçimlerden hemen önceye bırakmasının *Fetöçülerin Bir Oyunu* ve *Ak Parti MHP Kavgası* amaçlayanların gizli bir amacı olabileceği de vurgulanmıştır. Yine Öğrenci Andının hem içerik hem de şekil olarak günümüz Türkiye'sine ve Dünya'sına uygun olmadığına, Danıştay'ın yetki aşımında bulunduğu ve kararın Anayasa'ya aykırı olduğuna dair siyasetçi söylemleri gösterilmiştir. İlgili ana haber bülteninde çözümleme birimine değinilmiş(Öğrenci Andı), lakin dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin herhangi bir enformasyon gösterilmemiştir. Haberde Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın *"Ant uygulamasının Cumhuriyetimizle, Cumhuriyetimizin temelleriyle uzaktan yakından ilgisi yoktur"*, *"Ant uygulaması içeriğindeki sorunlar bir yana en başta şekil olarak bugüne, bugünün Türkiye'sine, bugünün Dünya'sına denk düşmeyen bir uygulamaydı"* söylemleri ve yine Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Sayın Mustafa Şentop'un *"İdeolojik korumacılık günlerimize mi dönüyoruz"* söylemiyle neyi vurguladıkları içerik olarak anlaşılmalıdır. Haber ağırlıklı olarak Danıştay'ın yetki aşımı söylemiyle seyirciye sunulmuştur.

ATV Öğrenci Andına ilişkin ikinci haberini 24.10.2018 günü saat 19.18'de (2 dakika 24 saniye süre ile) *"Şimdi mi Aklınıza Geldi?"*, *"Başkan'dan Danıştay'a And Tepkisi"*, *"Yanlış Olduğu Zaman da Söyleriz"*, *"Hesabı Veren Biziz"*, *"Danıştay Kararını Yeniden Eleştirdi"* ve *"İzin Alacaksak, Ben Çekip Gideyim"* ana spotları ve *"2013'te Neredeydiniz? Niçin Şimdi Karar Veriliyor!"* arka plan spotuyla göstermiştir. Haberin sunumunda yine andın 2013 yılında kaldırıldığı ancak Danıştay'ın kararını 2018 yılında verdiği vurgulanmış ve yine kuvvetler ayrılığı üzerinden Danıştay kararına dair siyasi söylemler seyirciye aktarılmıştır. Yine ilgili ana haber bülteninde çözümleme birimine değinilmiş(Öğrenci Andı), lakin dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin herhangi bir enformasyon gösterilmemiştir.

ATV Öğrenci Andına ilişkin üçüncü haberini yine aynı gün saat 19.21'de (21 saniye süre ile) *"Öğrenci Andı Kararı, Temyizde!"*, *"MEB Yürütmeyi Durdurma İstedi"* ana spotu ile göstermiş haberde Danıştay kararının nihai olmadığı vurgulanmış ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın temyize gidip yürütmeyi durdurma kararı istediği sunulmuştur. İlgili haberde çözümlene birimine değinilmiş(Öğrenci Andı), lakin dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin herhangi bir enformasyon gösterilmemiştir.

TRT-1 Öğrenci Andına ilişkin ilk haberini 19.10.2018 günü saat 19.10'da (1 dakika 31 saniye süre ile) *"Danıştay'dan Öğrenci Andı Kararı"* ve *"CHP ve MHP'den Destek"* ana spotları ve Danıştay binası görüntüsü arka planıyla göstermiştir. Sunumda Milli Eğitim Bakanlığı'nın kararın kesin olmadığı, temyiz yolunun açık olduğu ve hukuki sürecin devam ettiği yazılı açıklaması haberleştirilmiştir. Yine Danıştay'ın vermiş olduğu karar ile idarenin yerine geçtiği siyasetçi söylemleri izleyiciye aktarılmıştır. Haber sunumunda muhalif partilerin karara destek verdiği açıklamalar gösterilmiştir. İlgili haberde çözümlene birimine değinilmiş(Öğrenci Andı), lakin dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin herhangi bir enformasyon gösterilmemiştir. CHP Grup Başkanvekili Engin Özkoç'un *"Çocukların okumasında hangi kısma takıldınız?"* ve MHP Grup Başkanvekili Erhan Usta'nın *"Biz Andımızın çocuklarımızın milli duygularını güçlendiren bir şey olduğunu düşünüyoruz"* söylemleriyle dilsel birime gönderme yapan beyanlar haberleştirilmiştir.

TRT-1 Öğrenci Andına ilişkin ikinci haberini 20.10.2018 günü saat 19.14'de (48 saniye süre ile) *"Bahçeli'den Öğrenci Andı Açıklaması"* ana spotu ve kanal logosu arka plan görüntüsüyle sunulmuştur. Haberde MHP liderinin sosyal medya üzerinden yazdığı Danıştay kararını olumlayan yazılar gösterilmiştir. İlgili haberde çözümlene birimine değinilmiş(Öğrenci Andı), lakin dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin herhangi bir enformasyon aktarılmamıştır.

TRT-1 Öğrenci Andına ilişkin üçüncü haberini 22.10.2018 günü saat 19.07'de (1 dakika 36 saniye süre ile) *"Danıştay Yasayı Çiğnemiştir"* ana spotu ve parti logosu arka plan görüntüsüyle sunmuştur. Haberde Danıştay'ın yasaları çiğnediği, kendini yürütmenin yerine koyduğu ve hükümeti yok saydığına dair Sayın Ömer Çelik'in söylemleri izleyicilere aktarılmıştır. İlgili haberde çözümlene birimine değinilmiş(Öğrenci Andı), lakin dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin herhangi bir enformasyon aktarılmamıştır.

FOX TV Öğrenci Andına ilişkin ilk haberini 19.10.2018 günü saat 19.18'de (6 dakika 4 saniye süre ile) *"Danıştay: Öğrenci Andı Yeniden Okutulmalı"*, *"Adalet Bakanı: Danıştay İdarenin Yerine Karar Veremez"*, *"MHP'den Ne Mutlu Türküm Diyene"*, *"Bozdağ: Danıştay Yasayı Çiğniyor"*, *"Akşener: Türk Olmaktan mı, Doğru Olmaktan mı Utanıyorlar?"*, *"Özkoç: Atatürk'e mi Takıldınız?"*, *"Yılmaz: Kurtuluş Savaşının Ruhunu Taşımayanlar..."* ve *"Büyükataman: Öğrenci Andından Rahatsızlık Duyanlar"* ana spotları ve *"Andımız'ın Prangaları Kırıldı"* arka plan spotuyla göstermiştir. Haberin ilk sunumunda Öğrenci Andının 8 Ekim 2013 yılında kaldırıldığı ve 5 yıl sonra Danıştay'ın kararıyla hukuksuzluğun ortadan kaldırıldığı vurgulanmıştır. Aynı haberin devamında antta insanları rahatsız eden şeyin ne olduğu sorusu sorulmuş, andın çözüm sürecinde kaldırıldığı hatırlatılmış, Danıştay kararının iktidar ve muhalefeti karşı karşıya getirdiği gösterilmiş ve Cumhur İttifakı'nda çatlaklar olabileceği öngörüsü sunulmuştur. Danıştay'ın kendisini yürütmenin yerine koyduğu, yerindelik denetimi yaptığı ve kararın kesin olmadığına dair Adalet ve Kalkınma Partisi söylemleri aktarılmıştır. Muhalefet partilerinin Danıştay kararına verdikleri destek açıklamaları seyircilere aktarıldıktan sonra haber sunucusu Öğrenci Andını okuyarak haberi kapatmıştır. İlgili haberde çözümlene birimine (Öğrenci Andı), ve dilsel

birime(Türk kavramı) ilişkin söylemler aktarılmıştır. İyi Parti Genel Başkanı Sayın Meral Akşener'in *"Andımız ile ilgili Danıştay kararına çemkirenler Türk Olmaktan mı, doğru olmaktan mı rahatsız"*, MHP Sosyal Medya Hesabının *"Ne Mutlu Türküm Diyene"*, CHP Grup Başkanvekili Sayın Engin Özkoç'un *"Andımızın Türklüğü, çalışkanlığı mı sizi rahatsız ediyor? Sizi rahatsız eden Atatürk'ün adının geçmesi mi"*, MHP Genel Sekreteri Sayın İsmet Büyükataman'ın *"Öğrenci Andından rahatsızlık duyanlar Türk milletinin varlığından rahatsızlık duyanlardır"* beyanları izleyicilere aktarılmıştır. Ancak bu aktarımlarda dilsel birimin ne anlam taşıdığına değinilmemiştir. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın *"Her sabah Türküm demekle Türk olunmaz"* söylemiyle neyi kastettiği dilsel birim olarak anlaşılmamıştır. Haber sunucusu Fatih Portakal'ın *"Andımızda sizi geçekten rahatsız eden konu veya özne nedir"* söylemiyle dilsel birime dolaylı gönderme yapılmıştır.

FOX TV Öğrenci Andına ilişkin ikinci haberini 20.10.2018 günü saat 19.14'te (3 dakika 26 saniye süre ile) *"Siyaset Andımızı Tartışıyor"*, *"Akşener Meydanda Andımızı Okudu"*, *"MHP ve İYİ Parti'den AK Parti'ye Sert Çıkış"*, *"Bahçeli'den Andımız Kararını Eleştirenlere Çok Sert Tepki"* ve *"Karamollaoğlu: Danıştay'ın Aldığı Karar Beni Şaşırttı"* ana spotları ve kanal logosu arka plan spotuyla göstermiştir. İlk sunumda Danıştay'ın kararı 5 yıl sonra vermesine vurgu yapılarak kararın Ak Parti ile MHP'nin arasını açacağı öngörüsü haberleştirilmiştir. Yine devam eden haber sunumunda gösterilen muhalif tepkiler çok ama çok sert söylemiyle verilmiş ve Cumhuriyet'te derin bir çatlak oluştuğu ifade edilmiştir. Siyasetin tansiyonunun Öğrenci Andı kararı yüzünden yükseldiği vurgulanmış ve muhalif partilerin tepkileri gösterilmiştir. Haberin sonunda Milli Eğitim Bakanlığı'nın hukuki sürecin devam ettiğini gösteren sosyal medya paylaşımı izleyiciye aktarılmıştır. İlgili haberde çözümleme birimine (Öğrenci Andı), ve dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin söylemler aktarılmıştır. MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin *"Türk'üm demek suç mu? Doğruyum demek yanlış mı? Çalışkan olmak gaflet mi? Eğer Andımıza cephe alanlar kripto damarın karanlık failleri değilse merakla soruyorum dertleri nedir? Bu hazımsızlık niyedir? Bu ülkenin adı Türkiye Cumhuriyeti, üzerinde yaşayan millet ise Türk'tür"* sosyal medya paylaşımı seyirciye aktarılmıştır ki bu paylaşım bütünleştirici bir içerik taşıması nedeniyle değer taşımaktadır. Yine aynı haberde Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın *"Her sabah Türküm demekle Türk olunmaz"* söylemi seyirciye gösterilmiştir.

FOX TV Öğrenci Andına ilişkin üçüncü haberini 21.10.2018 günü saat 19.02'de (2 dakika 29 saniye süre ile) *"Andımız Tartışması"*, *"Cumhuriyet'te Andımız Çatlağı"*, *"Bahçeli: Pkk'yım Deyen Sonucuna Katlanır, Bozdağ Dikkat Etsin"*, *"Bozdağ: Kimseden Korkum Yok"*, *"Kurtulmuş: Danıştay'ın Kararı Siyasete Müdahale"*, *"CHP: Neden Rahatsız Oluyorsunuz?"* ve *"Millî Eğitim Bakanlığı Danıştay Kararına İtiraz Edecek"* ana spotları ve kanal logosu arka plan spotuyla göstermiştir. İlk sunumda Ak Parti ile MHP arasındaki tek çatlağın af tartışması olmadığı Danıştay'ın Öğrenci Andı kararının da Cumhuriyet'in iki ortağını karşı karşıya getirdiği haberleştirilmiştir. Haberin devamında Sayın Devlet Bahçeli ve Bekir Bozdağ'ın sosyal medya paylaşımları gösterilmiş hükümet ve muhalefet partilerinin Danıştay kararına ilişkin görüşleri aktarılmıştır. Haberin sonunda Milli Eğitim Bakanlığı'nın hukuki sürecin devam ettiği beyanı izleyiciye sunulmuştur. İlgili haberde çözümleme birimine (Öğrenci Andı), ve dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin söylemler aktarılmıştır. MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin *"Sayın Bozdağ Kürdüm, özgürüm diyebilir. Dilini tutan yoktur. Sus otur yerine diyen de yoktur. Buyursun, mizaç ve meşrebine müzahir değerlendirmesini yapsın. Türk milleti kendisini en güzel ve yüksek mevkilere taşımıştır. Ama kendisi Türk milletini düşürmeyi aklından geçirmesin"* sosyal medya paylaşımı seyirciye aktarılmıştır. Ancak bu paylaşım bir önceki gün

paylaşılan bütünleştirici içeriğin aksine ırkçılık bağlamı olması nedeniyle ulusal kimlikle uyuşmayan bir söylemdir. Çünkü ulusal kimlik bağlamında Türklük ırkçılığı reddeden ve aynı ülke içerisindeki diğer ırkları sahiplenen bir kimliktir. Tabiki bu ırkların ulusal kimliği benimsemeleri ve aidiyet hissetmeleri önem arz etmektedir.

FOX TV Öğrenci Andına ilişkin dördüncü haberini 22.10.2018 günü saat 19.17'de(2 dakika 48 saniye süre ile) *"Ak Parti MHP İttifakında İkinci Çatlağın Adı: Andımız"*, *"Bahçeli: Türküm Demek Suç mu?"*, *"Kalın: Burada Kimlik Tartışması Yok"*, *"Bahçeli: Yargı Kararına Karşı Çıkılmasının Neresi Adil?"*, *"Çelik: Bunun Vatanseverlik Gibi Sunulması Doğru Değil"*, *"Çelik: Danıştay Karar Verecekse Niye Seçim Yapıyoruz?"*, *"Bahçeli: Kürdistan İçin Çalışırım Diyen Varsa Cezası Bellidir"*, *"Çelik: Taciz Edilmesi Asla Kabul Edilemez"*, *"Enginyurt: Bürokraside MHP Düşmanlığı Devam Etsin"*, *"Cumhur İttifakı Bozuluyor mu?"* ve *"Çelik: Bizim Milli Kimliğimiz Çayın İçinde Şeker Gibidir"* ana spotları ve *"İttifaka Mecburlar"* ve *"Andımız Hakkında Hiç Konuşmuyor"* arka plan spotlarıyla göstermiştir. Haberin başlangıcında sunucu Öğrenci Andının ırkçı söylemler barındırdığını savunan görüşlerin yanı sıra birleştirici olduğunu savunan görüşlerin de olduğu söylenmiş devamında ise Cumhurbaşkanı'nın şimdiye kadar herhangi bir açıklamada bulunmadığı belirtilmiştir. İktidarın üzerinde durulması gereken asıl noktanın Danıştay'ın kendisini yürütmenin yerine koyması olduğu sunulmuş; milli kimlik kavramının farklı bir tartışma alanı olduğu seyirciye aktarılmıştır. Danıştay'ın kararına ilişkin farklı siyasi partilerin görüşleri gösterildikten sonra Cumhur İttifakı'nın bozulabileceği öngörüsüyle haber bitirilmiştir. İlgili haberde çözümleme birimine (Öğrenci Andı), ve dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin söylemler aktarılmıştır. AK Parti Sözcüsü Sayın Ömer Çelik *"Birden bire baktık ki bu mesele Türk milleti, Türklük kavramı, milli kimlik kavramı tartışmasına dönüştürüldü"* ve Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Sayın İbrahim Kalın'ın *"Türk ifadesinden kimsenin herhangi bir rahatsızlığı asla söz konusu değildir. Bu ifade okullarda okunmayınca bizim ne Türklüğümüzden bir kaybımız olur "* konuşmaları seyirciye gösterilmiştir. Bu söylemlerde dilsel birime ilişkin rahatsızlık olmadığı ifade edilse de kaldırılmasında ki amacın ne olduğunun belirtilmemesi açıklamaları yetersiz kılmıştır. Sayın Devlet Bahçeli'nin bir gün önceki sosyal medya mesajı da bu haber bülteninde yeniden gösterilmiştir

FOX TV Öğrenci Andına ilişkin beşinci ve son haberini 23.10.2018 günü saat 19.19'da (6 dakika 23 saniye süre ile) *"Erdoğan ve Bahçeli'nin Andımız Restleşmesi"*, *"Erdoğan: Türk'üm Ama Türkçü Değilim"*, *"Bahçeli: Türk'üz Türkçüyüz"*, *"Bahçeli: Türkçüyüz Erdoğan: Türkçü Değilim"*, *"Bekir Bozdağ'ın Gözleri Doldu"*, *"HDP: Ant Okunmadı Diye Türklükte Zafiyet mi Oldu?"* ve *"Akşener Danıştay Kararının Zamanlamasını Manidar Buldu"* ana spotları ve *"MHP'nin Kırmızı Çizgisi Türklüktür. Elbette Türk'üz, Türkçüyüz"*, *"Türk'üm Ama Türkçü Değilim"* ve *"Hiçbir Şey Diyemedi"* arka plan spotlarıyla göstermiştir. Haberin başlangıcında Cumhurbaşkanı'nın ilk kez Danıştay kararı ile ilgili konuşma yaptığına vurgu yapılarak CHP liderinin ise Öğrenci Andına ilişkin hiç açıklama yapmaması eleştirilmiştir. Haberin sonunda siyasi parti açıklamalarına yer verildikten sonra sunucu CHP'nin tartışmaların uzağında yer almasını siyasi menfaati olabileceği şeklinde yorumlamıştır. İlgili haberde çözümleme birimine (Öğrenci Andı), ve dilsel birime(Türk kavramı) ilişkin söylemler aktarılmıştır. MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli *"Elbette Türk'üz, Türkçüyüz. Milliyetçi Hareket Partisi'nin kırmızı çizgisi Türklüğün varlığı ve bekasıdır. Türk'üm demek ayıp mıdır? Doğruyum demek yanlış mıdır? Türkçülüğe karşı çıkıp Kürtçülüğü özendirilenler kime ne anlatıyorlar. Eğer Türk olmanın bir bedeli varsa seve seve öder, koşa koşa sonuçlarına katlanırız söylemi ulusal kimlik bağlamında birleştirici bir söylem olmasıyla birlikte ırkçılığa gönderme yapması sebebiyle ulusal kimlik bağlamında*

eksiktir. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın *“Türk'üm ben Türk'üm ama şunu söyleyeyim ben Türkçü değilim. İstiklal Marşı haricinde bir ant tanımıyoruz, tanımayacağız. Sizin Türkçülük yapma hakkınız var ama benim öbür tarafta benim Kürt vatandaşımın Kürtçülük yapma hakkı doğar. Bunu kalkıpta ırkçılık yapma boyutuna taşımayalım”* söylemi ulusal kimlik bağlamında Türk kavramının doğasıyla uyuşmamaktadır. Çünkü Türklük ırkçılığı reddeden bir anlayışa sahiptir. HDP Eş Genel Başkanı Sezai Temelli'nin *“Türk çocuklarımız bu 5 yıldır okulda ant okumuyor diye Türk olmalarında bir zafiyet mi ortaya çıktı”* söylemi ulusal aidiyete ters düşmektedir. Çünkü ulusal kimliğe dair kolektif bilinç temel eğitim seviyesinde kazandırılmaktadır.

Haberin sunumunda ulusal kimlik algısını güçlendiren şeylerden birisi de yetkin kişilerin görüşlerinin aktarılmasıdır. Haber anlatısı içerisinde sunucuların, uzman kişilerin ve devlet yetkililerin söylemleri haberin genel çerçevesini belirlemektedir. Salt sunucuların, yetkililerin ve uzmanların görüşleri yerine üçünün de söylemlerinin aynı haber bülteni içerisinde verilmesinin haberin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağına inanılmaktadır. FOX TV 20.10.2018 günü saat 09.34'te, İlker Karagözle Çalar Saat Hafta Sonu, 21.10.2018 günü saat 09.04'te İlker Karagözle Çalar Saat Hafta Sonu ve 22.10.2018 günü saat 07.31'de İsmail Küçükkaya ile Çalar Saat programlarında yetkin sayılabilecek İlber Ortaylı'nın görüşlerine yer verirken ilgili görüşler ana haber bültenlerinde gösterilmemiştir.

4. Sonuç

Kimliğe dair çeşitli algılama tarzları vardır ve bu algılama tarzları tanımlamaya dair ötekileştirici/dışlayıcı bir sürü nedeni karşımıza çıkarmaktadır. Bu ötekilik ve dışlayıcılık aynı yaşam alanları içerisinde meydana gelebildiği gibi yaşam alanları dışında da meydana gelebilmektedir. Aynı yaşam alanı içerisindeki kimlik farklılıkları ötekiyi; yaşam alanı dışarısındaki kimlik farklılıkları ise yabancıyı ortaya çıkarmaktadır. Kimlik kavramının çok yönlü algılama tarzı aynı ulusal sınırlar içerisinde karşımıza bir sürü öteki çıkarmaktadır. Ötekilerle iletişim kurma kavramsal anlamda *“beni veya bizi”* rahatsız eden bir durum değildir. Çünkü öteki ile anlaşılabilme, ortak paydada buluşabilme, farklılıkları elimine etme durumu her zaman ihtimal dairesi içerisinde yer almaktadır. Zaten öteki ile karşılaşmak kendini tanımanın ve kimliği güçlendirmenin bir yoludur (Baumann, 1996, s.16). Bu anlamda öteki, ulusal kimliğe etkisi bağlamında zarar verici bir algıdan ziyade zenginleştirici bir görünüm kazanmaktadır. Çalışmamızda ötekileri bir arada tutması mümkün olan ulusal kimliğe ve ulusal kimliğin somutlamasını içeren Türk kökenli kavramlara ayrıştırıcı değil bütünleştirici bakabilmenin faydaları gösterilmeye çalışılmıştır. Öğrenci Andı da doğru şekilde anlaşıldığında özünde insanları ayrıştırmaktan çok uzak; birleştiren bir söylem olarak anlaşılmalıdır.

Farklılıkların ortadan kalkabildiği ulusal kimlik yabancıya karşı oluşturulan bir kimlik olup aynı ulusal sınırlar içerisinde, aynı kültürel değeri özümsemiş, aynı tarihi geçmişe sahip, aynı üst ortak dil ile konuşup/anlaşabilen, aynı manevi hissiyatlara sahip insan topluluklarını ifade etmek için kullanılmalıdır. Kimliğin ötekileştirici boyutunun aksine ulusal kimlik söz konusu olduğunda kimliğin bütünleştirici/birleştirici yönü değer görmelidir. Kimliğin ötekileştirdiği diğer kimlikler ulusal kimlik söz konusu olduğunda sahiplenici ve radikal bir tutum sergileyen bir tavra bürünmelidir. Ulusal kimlik yabancıya karşı kullanılan bir kimliktir. Yabancı ise bizden uzak durması gereken kişidir. Yabancıya karşı iletişim kanallarımız hep belirli seviyelere kadar açık tutulmaktadır. Yabancıdan rahatsızlık duyulmakta, yabancıya dair tutum ve davranışlar belirleneceği zaman kimlikler zihinlerin bir köşesine atılarak asıl olan (denilebilirse arı olan) kimlik yani ulusal kimlik ön plana çıkarılmaktadır. Ulusal kimlik birçok bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler

(milliyetçilik, vatan, dil vb.) aidiyet bilincini güçlendirerek özdeşlik yaratmaktadır(Smith, 1999, s.24). Ulusal kimliği meydana getiren unsurlar genellikle soyut imgelemler çağrıştırmaktadır. Ulusal kimliğin somutlamasını en iyi biçimiyle ulus/vatan/yurt olarak Türkiye'de; millet olarak Türk Milletinde; milliyetçilik olarak Türk Milliyetçiliğinde; kültür olarak Türk Kültüründe; dil olarak Türkçede; tarih olarak Türk Tarihinde; din olarak İslamiyet'te; sembol olarak Türk Bayrağında; marş olarak İstiklal Marşında; ant olarak Öğrenci Andında bulabilmekteyiz. Dolayısıyla Türk kökenli kavramların çeşitli menfaatler uğrunda değer kaybına uğratılarak ırkçılıkla bağdaştırılması aynı ülke sınırları içerisinde yaşayan bütün insanları ortaklaştırmaktan ziyade ayrıştırmaktadır. Bu durumun kısa vadede etkilerinin neler olabileceği önemsiz görülebilir. Ancak uzun vadede böylesi bir anlayış ülkelerin bölünmesine kadar gidebilmektedir.

Türk kavramının doğru biçimde insanlara aktarılması ehemmiyet taşımaktadır. Çünkü yaşamış olduğumuz coğrafi konum ve tarihi emeller nedeniyle birçok yabancı ülke parçalanmamızı, yok olmamızı hedeflemektedir. Ulusal kimlik olan Türklük insanlara doğru biçimde aktarılabilirse bu emeller maksimum seviyede bertaraf edilecektir. Ancak Türklüğü irksal boyuta indirgeyerek bunun üzerinden politikalar meydana getirmek sadece düşmanlara fayda sağlayacaktır. Bu bağlamda toplumsal yaşamı meydana getiren bütün kurum ve yapılara çok önemli görevler düşmektedir. Ulusal kimlik bilincinin temeli ailede atılmakta, okul çağlarında güçlenmekte ve ileri yaşlarda sağlamlaşmaktadır. Okul çağlarında ulusal kimliğin güçlendirilmesinin önemli yollarından birisi de antlardır. Antlarla ve marşlarla güçlenen ulusal kimlik daha sonra kitle iletişim araçlarıyla sağlamlaşmaktadır.

Ulusal kimlik bilincinin sağlamlaştırılmasında ve sürekliliğinin sağlanmasında en belirgin kitle iletişim aracı televizyondur. Çünkü televizyon neyin normal ve doğru olduğunu söyleme ehliyetine sahiptir(Burton, 1995, s.164). Bu ehliyetin doğru biçimde kullanılması son derece önemlidir. Görüntüye mutlak inanç(Matelski, 2000, s.22-23) televizyonu son derece önemli kılsa da kurgusal olarak düzenlenen gerçeklikler insanlar üzerinde farklı etkiler uyandırabilmektedir. Bu anlamda ulusal kimlik söz konusu olduğunda televizyon, gerçekliği ayrıştırıcı boyutta değil olması gereken gerçek boyutunda sunmalıdır. Televizyon kişilerin haber, bilgi ve eğitim eksikliğini gideren bir araçtır. Ulusal kimliğe ilişkin algılama tarzımızı ve aidiyet idrakimizi bilinç seviyesine çıkararak en etkili televizyon program türü ise haberlerdir. Haberler ailecek oturup izlediğimiz inanılır bilgi kaynağımızdır. Rutin hayat akışı çizgisinde ideolojimize uygun haber bültenlerini tercih etmeyi yeğleriz ve böylece bize dair kimliğin ötekilerden ayrıştırıcı içeriğini orada buluruz. Ancak ulusal kimliğe ilişkin bir haber içeriği söz konusu olduğunda farklılıklar ortadan kalkmaya başlamalıdır. Çünkü ulusal kimlik en mahrem algı noktamızı oluşturmaktadır. Ulusal kimliğe gönderme yapan kavramların anlamları bilinmeli ve bu kavramlar bütünleştirici bağlamda ele alınarak sunulmalıdır. Ulusal kimliğimizin somut hali olan Türk kökenli kavramların insanlara doğru şekilde aktarılması/anlatılması; haber sunumunda insanlara bilgi verilirken eğitilmesi noktasında bütün diğer çatışmalar bir kenara koyulmalıdır. Bunun haricindeki Türklüğe ırkçı yaklaşımlar ile Türk milletini bölme çabası yabancı kökenlidir; Atatürk'ten evvel başlatılmış; Atatürk döneminde de sürdürülmek istenilmiş ve halen devam etmektedir(Macit, 2018, s.205). Dolayısıyla ulusal kimliğin oluşmasında en etkili olan kitle iletişim aracı olan televizyon ve aidiyet idrakimizi güçlendiren ana haber bültenleri bu bilinçle yayın anlayışı oluşturmalı ve bu bilinçle yayınlarını sürdürmelidir. Siyasi haberlerin sunumunda konuya farklı yaklaşımlar ise bu araçlar tarafından eleştirilebilmeli ve doğru olan insanlara aktarılabilir.

Çalışmada kimliğe dair bakış açıları farklılık gösteren, iktidarla olan ilişkileri diğerleriyle aynılık göstermeyen, yayın anlayışları birbirinden farklı 3 ulusal televizyon kanalının(ATV-TRT-1 ve FOX TV) ana haber bültenleri, 7 günlük süre için incelenmiştir. Görülen şey ulusal kimlik değeri taşıyan Öğrenci Andının izleyicilere aktarılırken sadece haber yönünün ön plana çıkarıldığı ancak bilgi ve eğitimin ise eksik kaldığıdır. Danıştay'ın Öğrenci Andı kararı tartışmaları, en belirgin haliyle ulusal kimliğin en somut söylemi olan Türklüğe televizyon kanallarının ve siyasetçilerin nasıl baktığıyla ilişkili bir durumdur. Görülen eksiklik konuya hem televizyon kanallarının hem de siyasetçilerin ırk temelli yaklaşımlarıdır. Türklüğün millet olma bilinci ve kültürü olan toplumlarda ırkçılık olarak algılanması milli devlet esasının ruhuna aykırıdır(Macit, 2018, s.324-325). Türk milliyetçiliği herhangi bir ırkın, sınıfın, entelektüel yapının ve ekonomik gücün üstünlüğünü savunmamaktadır. Andımıza bu perspektiften bakıldığında ayrıştırıcı değil bütünleştirici olduğu anlaşılacaktır. Ülkemizdeki siyasi parti temsilcilerinin ve televizyon kanallarının Türk kökenli kavramlara ayrımcılık bağlamında bakmaları yaşanan sorunları çözmekte bilakis daha da zorlaştırmaktadır. Türklüğe bu minval haricinde bakılması samimiyetsizliği göstermektedir. İçerik analizi kavram tanımlamasında yaptığımız Türklük tanımından (herhangi bir ırkın, sınıfın ve yapının iradesinde bulunmayan duygu, his, aidiyet, ahlak, fikir, tarih, kültür, vatan, millet, ulus ve dil birlikteliğinde insanları bir arada tutan kutsal bir üst değer) rahatsızlık duyulması insanların art niyetli olması haricinde rahatsızlık duyulabilecek herhangi bir durumu kapsamamaktadır.

Ulusal kimliğin erdemini korumak öncelikli problemimiz olmalıdır. Kendi içlerinde duygu, his, ahlak, fikir ve geçmiş anı birliği olan herkes Türk'tür. Türk kavramı bu bağlamda ele alınmalı ve haber bültenlerinde bu şekliyle gösterilmelidir ki toplumun ayrıştıran bütün emeller bertaraf edilebilsin. Irk kavramının siyasi ve iktisadi endişelerle millet kavramı yerine kullanılması ulusal kimlik olan Türklüğe zarar vermektedir(Ülken, 1948, s.325). Televizyon kanalları ve siyasetçiler bu farkındalık üzerine hareket etmelidir. Ulusal kimlik-yani Türklük-, bireysel kimliğe yön veren diğer bütün kimliklerden daha kutsal tutulmalı, bireyler ve yaşadığı ülke arasında aidiyet ve bağlılık oluşturan bir ilişki kurmalıdır. Bu bağlamda Türk, Türklük, Türkçülük, Türk Milleti, Türk Milliyetçiliği, Türkiye Cumhuriyeti vb. ulusal kimliğimizi oluşturan Türk kökenli ana kavramların anlamları doğru şekilde analiz edildiğinde ayrımcılığa ters yönde bütünleştiren/kaynaştıran kavramlar olduğu bilinerek siyaset politikaları ve televizyon yayın çizelgeleri oluşturulmalıdır.

Kaynakça

- Akarsu, B.(1984). *Wilhelm VonHumbolt'da Dil-Kültür Bağlantısı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Antony, G.(2016). *Modernliğin Sonuçları*, (A.Kuşdil Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Arslan, U.T.(2007). *Ulusal Kimlik ve Türk Sineması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı.
- Assman, J.(2001). *Kültürel Bellek*. (A. TekinÇev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Aydos, S.(2009). *Türkiye'nin Tanıtım Filmlerinde Ulusal Kimlik Anlatısı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı.
- Aziz, A. (2015).*Sosyal Bilimlerde Araştırma ve Yöntem Teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

- Bauman, Z. (2013). *Sosyolojik Düşünmek*. (A. Yılmaz Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baumann, Z. (1996). *Yasa Koyucular ile Yorumcular*. (K. Atakay Çev.), İstanbul: Metis Yayınları.
- Baudrillard, J. (2009). Su İmparatorluk Altın ve İlkel Sahne. (S. Ada Çev.), *Atlas Dergisi*, Ocak Ayı,(74-85).
- Bilgin, N.(2005). Kimlik Sorununda Evrenselcilik-Farkçılık Gerilimini Aşma, *Türkiye Günlüğü Dergisi*, Sayı:33,(33-63).
- Billig, M. (2002). *Banal Milliyetçilik*.(C. Şişkolar Çev.), İstanbul: Gelenek Yayıncılık.
- Burton, G. (1995). *Görünenden Fazlası Medya Analizlerine Giriş*. (N.Dinç Çev.), İstanbul: Alan Yayınları.
- Calhoun, C. (2012). *Milliyetçilik*.(B.Sütçüoğlu Çev.), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Gökalp, Z. (2018). *Türkçülüğün Esasları*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Groombridge. *Televizyon ve İnsanlar*. (İ.Şener Çev.). İstanbul:Der Yayınları
- Guibernau, M. (1997). *Milliyetçilik, 20. Y.Y.'da Ulusal- Devlet ve Milliyetçilikler*, (N.Domaniç Çev.), İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Gündüz, U. (2017). The Effect of Social Media on Identity Construction, *Mediterranean Journal of Social Sciences Dergisi*, Vol 8, No 5, September,(85-92).
- Güngör, E. (1997). *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Güvenç, B. (2008). *Türk Kimliği*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Hobsbawm, E. J. (2014). *Milletler ve Milliyetçilik*.(O. Akınhay Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- İnan, A. (2004). *Medeni Bilgiler*. İstanbul: Örgün Yayınları.
- İri, M. (2015). *Medyanın Milliyetçiliği: Milliyetçiliğin Medyası*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Kandiyoti, D. (1998). *Modernin Cinsiyeti; Türk Modernleşmesi Araştırmalarında Eksik Boyutlar*. S. Bozdoğan ve R. Kasaba(Ed.), Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik(s.85-106) içinde, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Koçdemir, K. (2004). *Milli Devlet ve Küreselleşme, Anlamı Değişen Sınırlar*. İstanbul: ÖtükenNeşriyat.
- Kumrular, Ö. (2008). *Avrupa'da Türk Düşmanlığının Kökeni Türk Korkusu*. İstanbul: Doğan Kitap.
- Lazar, J. (2001). İletişim Bilimi.(C. AnıkÇev.), İstanbul: Vadi Yayınları.
- Latouche, S. (1993). *Dünyanın Batılılaşması*.(T. KeleşoğluÇev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Maalouf, A. (2015). Ölümçül Kimlikler.(A. BoraÇev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Macit, Nadim. (2018). *Türk Milliyetçiliği Kültürel Akıl İctihat ve Siyaset*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Matelski, M.J. (2000). *TV Haberciliğinde Etik*, (B.Ö. Düzgören Çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Morley, D. ve Robins K. (2011). *Kimlik Mekanları (Küresel Medya, Elektronik Ortamlar ve Kültürel Sınırlar)*. (E. Zeybekoğlu Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Niyazi, M. (2014). *Millet ve Türk Milliyetçiliği*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Oba, A.E. (1195). *Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu*. Ankara: İmge Kitapevi.
- Özkırmı, U. (2008). *Milliyetçilik Kuramları*. Ankara: Doğu-Batı Yayınları.
- Safa, P. (1943). *Millet ve İnsan*. İstanbul: Akbaba Yayını.
- Sarınay, Y. (2005). *Türk Milliyetçiliği'nin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Seferoğlu Ş. K. ve Başbuğ H. (1985). *Millet ve Milli Birlik Bilinci*. Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Smith, A. (1999). *Milli Kimlik*, (B.S. Şener Çev), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Smith, A. (2002). *Ulusların Etnik Kökeni*. (S. Bayramoğlu ve H. Kendir Çev.), İstanbul: Dost Kitabevi.
- Tomlison, J. (1999). *Kültürel Emperyalizm*. (E. Zeybekoğlu Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Türkdoğan, O. (1995). *Milli Kimliğin Yükselişi Niçin Milletleşme*. İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım.
- Vatandaş, C.(2004). *Ulusal Kimlik-Türk Ulusçuluğunun Doğuşu*. İstanbul: Açılım Kitap.
- Ülken, H.Z.(1948). *Millet ve Tarih Şuuru*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Yurdigül, Y. (2007). *Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Ulusal Kimlik Olgusu ve Ulusal Kimliğin Televizyon Haberlerinde Sunumu*. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı.
- Danıştay Sekizinci Daire, 2013/10501 Esas No ve 2018/2319 Karar No sayılı yazı.
- <https://www.haberturk.com/danistay-ogrenci-andiyla-ilgili-kararini-verdi-2183902>, 21.11.2018 tarihinde erişildi.
- <https://m.bianet.org/bianet/militarizm/201902-danistay-in-andimiz-kararina-kim-nedededi>, 24.11.2018 tarihinde erişildi.
- <https://www.danistay.gov.tr/upload/guncelkarar/pdf,17.12.2018> tarihinde erişildi.

Ek

Öğrenci Andı

Türküm, doğruyum, çalışkanım,

İlkem: küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak, yurdumu, milletimi özümden çok sevmektir.

Ülküm: yükselmek, ileri gitmektir.

Ey Büyük Atatürk!

Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Ne mutlu Türküm diyene!

Analysis of the Prime Time News' Presentation Of the State Council's Decision on Our National Oath within the Context of National Identity

Ülhak Çimen (Asst. Prof. Dr.)

Extended Abstract

This study has emerged with the concern of making the concept of national identity concrete and accurately describing the concept to people. In particular, this study tries to change the discriminatory perspectives of the concepts of Turkish origin, which is the concrete form of national identity. As known identity, by its very nature, is a complicated, abstract, fluid and variable concept. This concept that defines "me" in relation to you is conceived mostly as ambivalent, alienating and confusing. However, when it comes to the national identity, the ambivalent, alienating and confusing features of the identity are obscured and our (Turkish nation's) standing in relation to you (the foreigners) is emphasized. The fluctuating and othering features of individual identities are ignored within the context of national identity and the concept of self/main/prime/upper identity is foregrounded. All structures have important duties in explaining national identity to people.

Our belonging within the boundaries of the country where we live is our unique identity understanding and the Turkishness which gives national identity a concrete appearance. The national identity, which is the Turkish origin self/main/prime/upper identity, should be kept more sacred than any other identity that directs the individual identity and should establish a direct relationship between individuals and the state they live in. It is seen that our study is important in the context of the contribution of national identity, which constitutes a common belonging and an identical consciousness style, to the integration of the citizens of the country. Again, our study is important in terms of showing that the concepts that make up the national identity (nationalism, ethnicity, nation, language, history, homeland) are actually integrative rather than discriminatory. This study has emerged from the point of view of the necessity for people living within the same boundaries to come together in the context of national identity, even if they sometimes change their position to the other.

On the 18th of October 2018, the 8th Chamber of State Council announced that it cancelled the regulation that abolished the recitation of Student Oath in primary schools. All structures have important duties in explaining national identity to people. It is widely held that mass media - especially television- plays a huge role in raising people's awareness for national identity. In this sense, the present study argues that when presented in the correct way through mass media, the concepts such as national identity and its sub-components (nationalism/ ethnicity/ nation etc.) will serve the purpose of unifying societies instead of dividing them.

This study has emerged through analysing how State Council's decision on Student Oath is presented by 3 different television channels (ATV, TRT-1, AND FOX TV) that empathize with the other in their view about identity, that have different relations to the authority/ power and that differ from each other with regard to their worldviews. In this study, content analysis technique was used to evaluate the main news bulletins. In our study

technique, the dissolution unit is the student oath, the linguistic unit is the Turkish word and the non-linguistic unit is news pieces about time. Content analysis concept definition; we define it as a supreme value that holds people together in the unity of emotion, feeling, belonging morality, idea, history, culture, homeland, nation, and language that are not in the will of any race, class and structure. In our study technique, our analysis category is determined as news category. The main news bulletins were preferred in the subject classification due to the comprehensive news content and the audience. Again, while examining the content of the news, the categorization of the news topic was approached. While the categorization process is being created, the others point to identity differences, while the foreigners refer to those who are not from us as national identity. Even if the study shows numerical data, it predominantly prioritizes the association of images and discourses with national identity. While discourse and image analysis related to national identity was conducted, the lack of main news bulletin was tried to be determined. In our study, the conceptual components were identified by making literature review.

Television is the most prominent means of mass communication in strengthening and sustaining national identity awareness. It is a tool that addresses people's lack of news, information and education. The most effective type of television program that raises our perception of national identity and sense of belonging to the level of consciousness is news. News is a source of credible information that we can sit and watch as a family. We prefer to choose news bulletins that are in line with our ideology along the line of routine life flow, and that's where we find the distinctive content of our identity from others. However, differences should begin to disappear when it comes to news coverage of national identity because national identity constitutes our most intimate perception. The meaning of the concepts referring to national identity should be known and presented in an integrative context. To convey/explain the concepts of Turkish origin, which is the tangible form of our national identity, to people; all other conflicts about educating people while providing information in the news presentation should be put aside.

Protecting the virtue of national identity should be our primary problem. Everyone who has the unity of emotion, feeling, morality, ideas and past memories is Turkish. The Turkish concept should be addressed in this context and shown in the news bulletins in such a way that all ambitions separating the society can be eliminated. The use of the concept of race instead of the concept of nation with political and economic concerns harms the national identity, Turkishness. Television channels and politicians should act with this awareness. National identity -that is, Turkishness- should be kept more sacred than any other identity and establish a relationship between individuals and the country in which they live. In this context Turks, Turkishness, Turkism, the Turkish nation, Turkish nationalism, the Republic of Turkey and so on. Political policies and publication schedules should be established knowing that the main concepts of Turkish origin, which constitute our national identity, are the concepts that integrate/fuse when the meanings are analysed correctly.

Keywords: Identity, Our National Oath and State Council's Decision, Main News Bulletins and National Identity.

